

TRIBUNE

Nieuwsblad van de SP • jaargang 52 • nr. 05 • mei 2016 • € 1,75 • www.sp.nl

**BELASTINGONTWIJING
DE SCHAAMTELOZE DIEFSTAL**

ALLEN VOOR ÉÉN ZORGFONDS

ONDERWIJSBELEID: TWEEDELING IN HET KWADRAAT

Arend van Dam

EMILE ROEMER WEER LIJSTTREKKER!

foto Sander van Oorspronk

Bij de Tweede Kamerverkiezingen in 2017 zal huidige fractievoorzitter Emile Roemer weer lijsttrekker zijn. Tot 1 mei konden kandidaten voor het lijsttrekkerschap zich melden; Roemer was de enige die zich aanmeldde. Heb je zin om vanaf 2017 in de – ongetwijfeld veel grotere – SP-fractie met Emile aan de slag te gaan? Je kunt je nog aanmelden voor een plek op de lijst tot 1 juni 2016. Zie pagina 18 van deze Tribune!

★ ROOD

jong in de SP

BEN JIJ EEN JONGE SP'ER, MAAR GEEN ROOD-LID? SLUIT JE NU GRATIS AAN EN STEUN DE MEEST ACTIEVE POLITIEKE JONGERENORGANISATIE VAN NEDERLAND!

KOM NAAR DE LEDENVERGADERING 5 JUNI!

Op 5 juni blikt ROOD terug op het afgelopen jaar en kiezen we een nieuw bestuur. Het wordt een gezellige en belangrijke dag. Kom je ook?

Meld je aan via SP-net (alleen voor ROOD-leden) om een plekje (en lunch) te reserveren.

Natuurlijk hopen we dat ook jij er zal zijn. Tot dan!

Locatie: De Moed, Snouckaertlaan 70 te Amersfoort

Tijd: 10.30 uur inloop, 11.00 uur start van het programma

foto archief ROOD

DE SP ZET ZICH IN VOOR MENSELIJKE WAARDIGHEID, GELIJKWAARDIGHEID EN SOLIDARITEIT

TRIBUNE IS EEN
UITGAVE VAN DE
SOCIALISTISCHE
PARTIJ (SP) EN
VERSCHIJNT
11 MAAL
PER JAAR

Redactie

Diederik Olders (h), Jola van Dijk,
Rob Janssen, Daniël de Jongh

Vormgeving

Robert de Klerk, Gonnie Sluijs,
Nynke Vissia

Aan dit nummer werkten mee

Robin Bruinsma, Suzanne van de Kerk,
Karen Veldkamp

Illustratie cover Hollandse Hoogte©

Illustraties

Arend van Dam
Wim Stevenhagen

De Tribune op Internet

www.sp.nl/nieuws/tribune

Abonnement

€ 5,00 per kwartaal (machtiging)
of € 24,00 per jaar (acceptgiro).
Losse nummers € 1,75.
SP-leden ontvangen de
Tribune gratis.

SP algemeen

T (088) 243 55 55
F (033) 462 55 12
sp@sp.nl
www.sp.nl

Abonnementen- en ledenadministratie

Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 40
E administratie@sp.nl

Redactie Tribune

Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 42
F (033) 462 55 12
E tribune@sp.nl

De Tribune in gesproken vorm

Belangstellenden voor de Tribune op cd kunnen contact opnemen met de SP-administratie.

Incasso contributie

Veel leden van de SP betalen hun contributie via een incassomachtiging. Sinds 1 oktober 2013 incasseert de SP het bedrag van de contributie in de eerste week van elk kwartaal. Daarbij vermelden we, conform wettelijke regels het betreffende lidnummer en het zogeheten incassanten-ID van de SP, te weten **NL86ZZZ403462460000**. Bij vragen over contributie-inning, kunt u contact opnemen met de ledenadministratie van de SP, via (088) 243 55 40 of administratie@sp.nl

Tenzij anders vermeld, is op de inhoud van deze publicatie de Creative Commons Naamsvermelding-Niet Commercieel-GeenAfgelideWerken 3.0 Nederland licentie van toepassing. <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/nl>

IN DIT NUMMER

Campagnestart

Voor één nationaal zorgfonds

6

Panama Papers

Bericht uit de parallelwereld

10

De Ombudsman van Amsterdam

Bericht uit déze wereld

14

Turkije-deal

'Een historische vergissing'

20

Deltaplan

Ruim baan voor vaste banen en armoedebestrijding

24

4 Actueel: Hoe het onderwijs de sociale ongelijkheid vergroot

17 Uitgelicht: Doodgezwegen

23 Oekraïne: Woordspelletjes over uitslag referendum

26 NAM en Shell: de keizers van Groningen

28 LinksVoor: Esther Schut heeft een robotstofzuiger

29 Anne-Marie leest De Waarheid over TTIP

18, 19, 27 Nieuws 30 Prikbord 31 Puzzel

32 Theo de buurtconciërge

COLUMN

Verhoog de lonen!

Het bedrijfsleven kan hogere lonen uitkeren. En de vakbonden kunnen hogere looneisen stellen. Na de SP zegt ook De Nederlandsche Bank (DNB) dat Nederland beter af is met hogere lonen.

Werknemers worden door het regeringsbeleid al jaren uitgeknepen. Een steeds kleiner deel van alles wat we in Nederland verdienen komt hen toe. De winsten groeien, maar de lonen blijven achter. Die complete scheefgroei is een bewuste keuze geweest. Jarenlang was de gedachte dat verrijking van de rijken de hele samenleving beter zou maken. Miljonairs en multinationals werden gematst ten koste van werknemers, ouderen en uitkeringsgerechtigden.

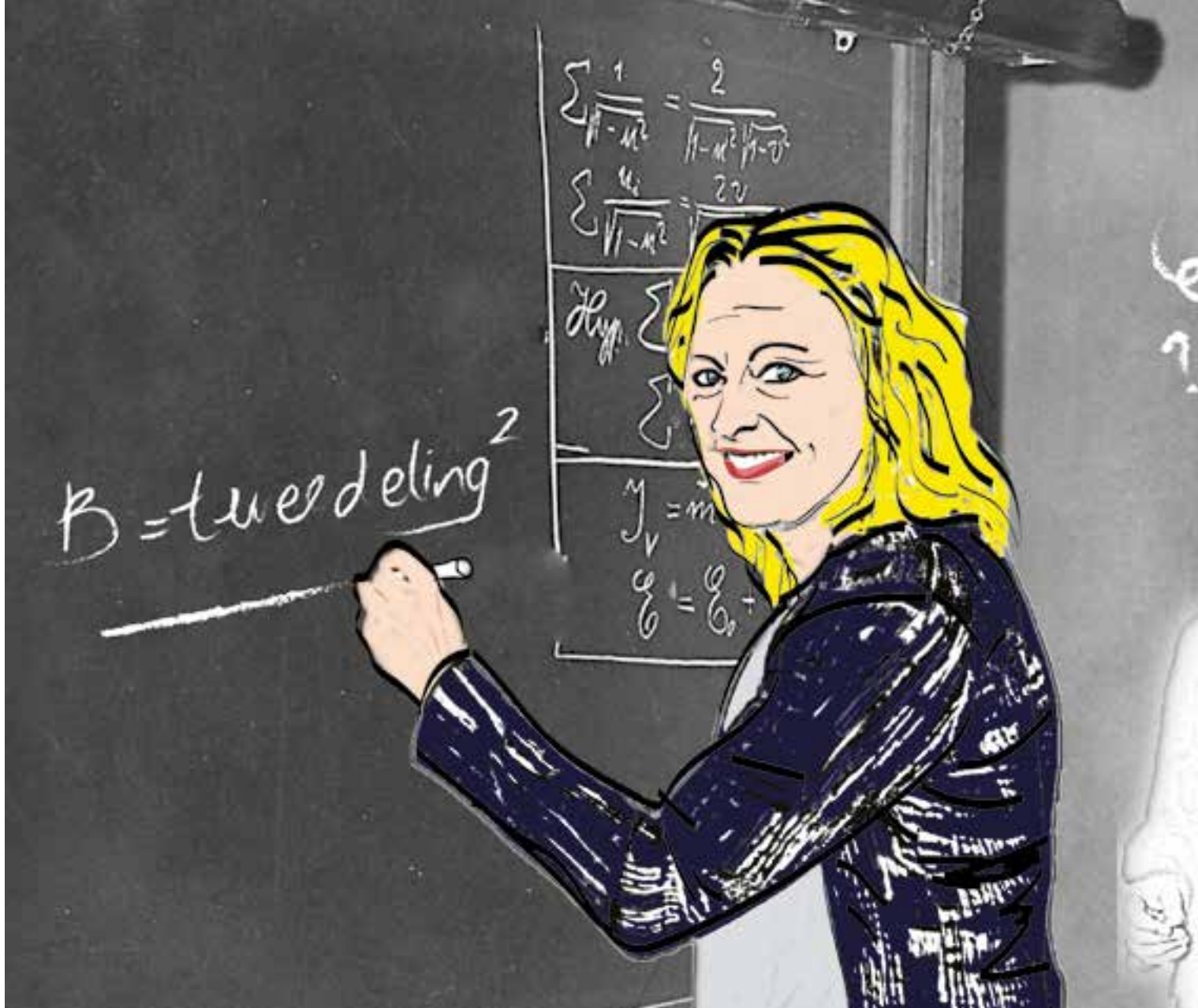
De dikdoeners van VNO-NCW doen alsof de Nederlandse economie alleen over export gaat. Het omgekeerde is waar. De meeste werknemers en de meeste bedrijven moeten het juist hebben van de omzet in eigen land. En als mensen meer te besteden hebben, gaat het beter met onze bedrijven en kunnen daar weer meer mensen aan het werk. Zo simpel is het. Hogere lonen zijn dus niet alleen beter voor werknemers, maar ook voor de duizenden bedrijven in ons land die afhankelijk zijn van de binnenlandse vraag.

Op 1 mei was ik in Amsterdam. Samen met leden van de vakbond voerden we actie voor hogere lonen en echte banen. De jongeren van Young & United vormden voor ons een belangrijke inspiratiebron. Zij lieten zien dat actievoeren helpt: dankzij hun inzet gaan de lonen van duizenden jongeren de komende jaren omhoog.

Terecht vierden deze jongeren op 1 mei de 'Dag van de Overwinning'. Ik ben blij dat ik erbij was. Het is fantastisch om actie te voeren voor de goede zaak. Maar het is nog mooier om goede acties glansrijk te winnen!

Emile Roemer
fractievoorzitter
SP

b=tweedeling²

Bussemaker staat gelijk aan tweedeling in het kwadraat. Dat blijkt uit het onderwijsbeleid van het kabinet. Twee recente rapporten brengen minister Jet Bussemaker ernstig in verlegenheid. Het is bizar: 'Het onderwijs vergroot nu de kloof tussen arm en rijk.'

HOE LANG HET RAPPORT precies in het diepste geheim circuleerde tussen het ministerie van Onderwijs, onderwijskoepels en studentenbonden is niet eens bekend. Maar dat de zogenaamde HO-monitor over de effecten van het leenstelsel – jongeren spreken liever van 'schuldenstelsel' – bepaald niet lekker zat was overduidelijk. Omdat de conclusie daarvan glashelder is: door het leenstelsel zijn minder jongeren gaan studeren. De

daling is bovendien het sterkst onder jongeren uit gezinnen met lagere inkomens. SP-Tweede Kamerlid Jasper van Dijk kreeg het brisante rapport op een maandagavond toegestuurd, amper een dag voordat hij in de Kamer opheldering wilde vragen over het geheimzinnige gedoe. 'Er zat een lange brief bij waarin onderwijsminister Jet Bussemaker de problemen bagatelliseert', vertelt Van Dijk. 'Allemaal smoesjes. Er was duidelijk

paniek uitgebroken op het ministerie. Omdat de conclusies uit het rapport precies datgene inhouden waar wij als SP voor hebben gewaarschuwd. Namelijk dat het leenstelsel tot minder studenten zal leiden.' Naar nu blijkt bedraagt de daling niet minder dan 6,8 procent.

Het leenstelsel werd in 2014 ingevoerd ter vervanging van de basisbeurs. Dit tot

‘Deze minister werpt steeds hogere drempels op om door te leren’

Een jaartje langer doorleren wordt gezien als inefficiënt. Maar dat is funest voor laatbloeiers.’

Verheffing?

Daarbovenop komt nog een ander recent rapport van de Onderwijsinspectie. Uit deze ‘Staat van het Onderwijs 2014/2015’ blijkt dat leerlingen van ouders met een lagere opleiding minder makkelijk een havo- of vwo-advies krijgen. Volgens de Onderwijsinspectie “nemen de verschillen toe tussen leerlingen met lager en hoger opgeleide ouders”, waardoor “veel kinderen met laag opgeleide ouders niet het onderwijs krijgen dat ze aan zouden kunnen en talent onderbenut blijft”.

Jasper van Dijk: ‘Dat betekent dat de kansen voor die groep kinderen kleiner worden. De ongelijkheid in het onderwijs groeit dus, evenals de kloof tussen hoog- en laagopgeleiden in de samenleving’. Hij vraagt zich hardop af hoe een minister van PvdA-huize dit beleid kan blijven verdedigen. ‘De PvdA was toch altijd voor verheffing van het volk? Op dat punt is het beleid van Bussemaker volledig mislukt. Voor mij is ze de minister van tweedeling. Of beter gezegd: van tweedeling in het kwadraat. Het is de hoogste tijd voor een échte minister van Onderwijs.’ Eerder dit jaar verrichtte ROOD onderzoek onder ruim 1300 jongeren. Daaruit bleek dat twee op de drie jongeren vinden dat onderwijs gratis zou moeten zijn. ROOD-voorzitter Merel Stoop: ‘Onderwijs moet hét middel zijn om sociale ongelijkheid en tweedeling tegen te gaan. In plaats daarvan vergroot het nu de kloof tussen arm en rijk.’ Hoezo bizar? De SP komt binnenkort met voorstellen om de groeiende kloof weer te dichten. Van Dijk: ‘De Inspectie stelde in haar toelichting dat een zekere ongelijkheid in het onderwijs van alle tijden is. Het pijnlijke nieuws is dat de ongelijkheid onder dit kabinet toeneemt. Het is aan de SP om hiertegen te strijden. Noem dat gerust onze core business.’ •

tekst Rob Janssen • illustratie Nynke Vissia

afschuw van de SP, want de partij zag exact datgene aankomen wat nu tot zoveel ophef leidt. Namelijk het gegeven dat het vooruitzicht van fors toenemende studietoelagen studenten afschrikt om naar het hbo of de universiteit te gaan. Een ontwikkeling die Bussemaker eerder nota bene afdeed als ‘spookverhalen’. Even laconiek reageerde de PvdA-minister overigens onlangs in de Kamer, toen de oppositie haar aan de tand voelde over de onthullingen.

Jasper van Dijk is klaar met Bussemaker. ‘Met haar beleid werpt deze minister steeds hogere drempels op om door te leren. En niet alleen financiële drempels door het leenstelsel. Ook het zogenaamde ‘stapelen’ van opleidingen wordt steeds moeilijker, bijvoorbeeld van vmbo naar havo of van mbo naar hbo. Dat komt doordat scholen steeds harder worden afgerekend op efficiency; leerlingen moeten zo snel mogelijk door de opleiding heen gejaagd worden.

COLUMN

Vrijheid

De afgelopen 30 jaar hebben neoliberalen het begrip *vrijheid* misbruikt voor multinationals en superrijken. Hun truc is even simpel als geniaal: zet iedereen op het verkeerde been door voortdurend op te roepen tot minder overheidsingrijpen, maar grijp vervolgens voortdurend in om de allerrijksten te bevoordelen. Roep op tot minder ‘regeltjes’, maar verzin overbodige regeltjes om zelfs de zorg en het openbaar vervoer te dwingen tot concurrentie. Roep op tot eigen verantwoordelijkheid, laat mensen in verzorgingstehuizen desnoods dagenlang in hun luier zitten, maar help het grote geld via Belastingparadijzen en fiscale douceurtjes. De financiële wereld kreeg alle macht en nam extreem hoge bonussen en achterlijke risico's. De samenleving mocht na 2008 opdraaien voor een historische reddingsoperatie van het neoliberale kapitalisme: 1.000 miljard euro gemeenschapsgeld. Had de samenleving ook ‘eigen verantwoordelijkheid’ moeten roepen toen de bankiers – letterlijk – op het dak stonden om naar beneden te springen? Ooit kregen arbeiders een loonstijging ter grootte van de productiviteitsstijging. Daar kwam een einde aan en de reële lonen van velen op de werkvloer groeiden niet meer. En alsof loonmatiging en extreme winsten nog niet genoeg zijn, betalen multinationals als Philips, DSM, Unilever, McDonalds en Shell ook nog eens een lager reëel belastingtarief dan de bakker, de timmerman en de thuiszorger. De sterkste schouders dragen de lichtste lasten. De Franse econoom Gabriel Zucman heeft becijferd dat alleen al de Amerikaanse samenleving zo'n 130 miljard dollar per jaar misloopt door belastingontwijking. De schade op wereldschaal wordt geschat op 400 tot 500 miljard dollar per jaar. Laat dat eens doordringen: 400.000.000.000 tot 500.000.000.000 dollar per jaar minder inkomsten voor de samenleving. Dat betekent minder thuiszorgers, verzorgingstehuizen, studiefinanciering, politie-agenten, betaalbare woningen, banen en kansen. En meer... armoede. Échte vrijheid is onlosmakelijk verbonden met gelijkwaardigheid. Ze vergt gelijke kansen op ontplooiing. Die vergen weer een samenleving die voor balans in de economie zorgt. Daarvoor moet gestreden worden. Op de werkvloer en in de maatschappelijke discussie.

Ron Meyer
voorzitter SP

OP NAAR EEN NATIONAAL ZORGFONDS ZONDER EIGEN RISICO

Het eigen risico van € 385,- maakt zorg voor te veel mensen onbetaalbaar. Tegelijk maakt de verspilling aan het overstapcircus, de zorgbureaucratie en winsten van verzekeraars de zorg onnodig duur. SP-Tweede Kamerlid Renske Leijten weet hoe het anders kan: 'Schaf de zorgverzekeraars af en zet één nationaal zorgfonds op, zonder eigen risico.'

RENSKE LEIJTEN is al jarenlang een van de gezichten van de strijd van de SP voor goede zorg: goed voor patiënten en goed voor zorgwerkers. Leijten: 'Gezondheidszorg is van ons allemaal. Simpelweg omdat iedereen het een keer nodig heeft. Omdat we allemaal verplicht premie en belasting betalen zodat mensen die ziek zijn, of ziek worden, snel goede zorg krijgen. Het is een mensenrecht om zorg te krijgen als je dat nodig hebt.'

De zorgverzekeraar beslist

De zeggenschap over de zorg is echter in handen gegeven van de zorgverzekeraars: commerciële bedrijven. Leijten: 'Private

zorgverzekeraars hebben de sleutelrol gekregen om zorg in te kopen en kwaliteit af te dwingen – dat is het idee tenminste. Met als resultaat dat het de zorgverzekeraar is die beslist: krijgt iemand wel of niet de medicatie of hulpmiddelen vergoed; blijft die apotheek of spoedeisende hulp open; krijgt een ziekenhuis wel of geen contract voor bepaalde specialismen?' Het probleem is duidelijk: een commercieel bedrijf maximaliseert winst, en niet zorgkwaliteit. Arts en patiënt moeten bepalen welke zorg waar het beste is, en niet een bedrijf dat vooral streeft naar het laagste prijskaartje. Ander resultaat van dit systeem: vele miljarden aan zorggeld

verdwijnen als winst en financiële reserves voor zorgverzekeraars, en zijn dus niet aan zorg uitgegeven.

Enorme bureaucratie

Een ander probleem met het huidige zorgstelsel is volgens Leijten de enorme bureaucratie: 'Elk ziekenhuis en iedere praktijk moet contracten sluiten met meerdere verzekeraars. Met allemaal andere voorwaarden, formulieren en regeltjes. Zorgverleners worden er gek van. Niet voor niets is de overhead – de kosten van onder andere administratie – van de Nederlandse ziekenhuizen 4 procent hoger dan bij ziekenhuizen in Canada en het Verenigd Koninkrijk.' Kortom: te duur, te veel verspilling en slecht voor de kwaliteit.

Tijd voor een andere koers

Leijten, en met haar vele organisaties, patiëntenverenigingen en vooral héél veel mensen in Nederland, vindt het na tien jaar zorgverzekeringsstelsel met private verzekeringsmaatschappijen hoog tijd voor een andere koers: 'De macht die aan de zorgverzekeraars is gegeven, wordt ze weer ontnomen. De SP wil dat het basispakket wordt uitgevoerd door één nationaal zorgfonds. Zo besparen we erg veel geld op bureaucratie en

**SLUIT JE AAN, HELP MEE OP
NATIONAALZORGFONDS.NL**

1 MEI: DAG VAN DE ECHE BANEN (EN VAN HET NATIONAAL ZORGFONDS)

Op een zeer zonnige 1 mei heeft de FNV een mars door Amsterdam en een grootse manifestatie in het Amsterdamse Oosterpark gehouden. Doel was aandacht te krijgen voor de eis dat er weer echte banen moeten komen. Stop met de flutcontracten! Uiteraard is de overwinning gevierd van Young & United: een volwassen loon voor jongeren vanaf 21 jaar. Maar ook die strijd gaat door: achttienjarigen zijn ook volwassen en betalen gewoon volwassen huurprijzen. De mars was als vanouds een rode-vlaggenfeest, waaronder ook vele SP-vlaggen. De SP steunt de roep om echte banen voluit. Maar SP'ers grepen ook hun kans om steun te verwerven voor het nationaal zorgfonds zonder eigen risico, onder de negenduizend bezoekers (volgens tellingen van de FNV). 1 mei 2016 was zonnig en strijdbaar.

foto's Nynke Vissia

overhead. Ook kunnen we één vuist maken tegenover farmaceuten, daardoor kunnen geneesmiddelenprijzen flink dalen.

Stop het eigen risico

Eén nationaal zorgfonds bespaart op allerlei manieren veel geld. Leijten weet wel wat er met dat geld moet gebeuren: 'De meer dan

drie miljard euro die we besparen zetten we in om het eigen risico af te schaffen. Die 385 euro die zieken betalen omdat ze ziek zijn, heeft niets te maken met solidariteit of bewustwording. Het is een boete op ziek zijn en dat hoort niet in een gezondheidsstelsel dat voor iedereen toegankelijk behoort te zijn.' Als mensen zorg mijden vanwege de

kosten heeft dat grote persoonlijke en financiële gevolgen; ze gaan te laat naar de dokter en blijken dan een ernstige ziekte te hebben. Dat is vóór alles een menselijke tragedie. En wat te denken van het risico voor de volksgezondheid als mensen met besmettelijke ziektes blijven rondlopen. Tot slot – voor de mensen die alleen in geld denken – het kost

de samenleving uiteindelijk ook nog eens meer geld, want er vroeg bij zijn voorkomt dure behandelingen. Volgens Leijten komt zorg mijden vanwege het geld vaker voor dan je denkt: 'Twintig procent van de mensen heeft wel eens uit angst voor de kosten afgezien van medisch noodzakelijke zorg. Eén op de vijf!'

Enthousiast

De SP gaat nu, samen met zo veel mogelijk mensen en organisaties, strijden voor een nationaal zorgfonds zonder eigen risico. Leijten is een van de vele SP'ers die bij de 1-meiviering van de FNV in Amsterdam aanwezig waren. Ze vroegen mensen de campagne te steunen en verzamelden contactgegevens. Leijten: 'Mensen reageren bijna altijd enthousiast. Ik spreek veel zorgverleners: die willen zo graag een zorgfonds. Er zijn in totaal meer dan vijfduizend polisvarianten; volledig ridicuul. De mensen die gezond zijn, geld hebben en dus kunnen

kiezen die weten niet waarvoor. De mensen die ziek zijn, die zijn de pineut. Iedereen begrijpt dat het niet deugt.'

Massale steun verwerven

Leijten ziet de steun in de hele samenleving. 'Niet alleen bij vakbondsmanifestaties. Uit een peiling blijkt dat de achterban van alle partijen in ruime meerderheid kiest voor een systeem dat meer lijkt op het ziekenfonds. Alleen bij D66 is het fifty-fifty. Nederland wil de democratische controle over onze zorg weer terug. We gaan massale steun verwerven, zodat al die politieke partijen die nu nog niet luisteren naar hun eigen achterban, dat wel gaan doen.'

Pionierswerk

De afdeling West-Friesland Oost, waaronder Enkhuizen valt, besloot vorige maand al om de bevolking te peilen over de invoering van een publieke zorgverzekering. Dat gebeurde tijdens de eerste zogenaamde

“SP-Provinciedag Noord-Holland” – anders gezegd: Superzaterdag – waaraan ook Emile Roemer enthousiast deelnam. Afdelingsvoorzitter Wim Hoogervorst: 'In het kader van de komende zorgcampagne leek het ons een goed idee om alvast te gaan proeven wat de mensen van de SP-plannen vinden. We kondigden onze komst aan met een flyer die we enkele dagen van tevoren in de betreffende wijken verspreidden. En aan de deuren merkten we dat het overgrote deel van de mensen zeer enthousiast is over een publieke zorgverzekering.' Het waren verhalen die de SP'ers van West-Friesland Oost aangrepen, verhalen die pijn deden. Verhalen van mensen die de zorgpremie niet meer kunnen betalen of het eigen risico niet meer kunnen ophoesten. En daardoor niet meer naar de dokter gaan. Van alles kregen de SP'ers te horen, toen ze in twee woonwijken in Enkhuizen huis-aan-huis langs de deuren gingen. 'Met name het eigen risico maakt de mensen woedend', zegt afdelingsvoorzitter Wim Hoogervorst: 'Overbodig te vermelden wat ze vinden van het idee dat de VVD dit eigen risico wil verhogen tot 500 euro.'

foto: Paul Dijkstra / ANP©

‘Door één vuist te maken tegenover farmaceuten kunnen geneesmiddelenprijzen flink dalen’

foto archief SP

West-Friesland Oost: allen voor één zorgfonds.

Tijdens het “buurten” zijn ook contactgegevens uitgewisseld met zo’n negentig wijkbewoners. ‘Een week later hebben we die mensen opgebeld en uitgenodigd voor een zorgavond in een wijkcentrum in Enkhuisen’, vertelt Wim Hoogervorst. ‘Zo’n dertig van hen zijn ook daadwerkelijk gekomen en tijdens de avond konden we zes nieuwe leden bijschrijven. Daarnaast meldden zich ook mensen die actief wilden worden in het nieuwe zorgactiecomité, dat de campagne verder op de agenda gaat zetten.’ Zo verrichtten de West-Friezen waardevol pionierswerk voor een campagne die net is begonnen. Immers, zou het draagvlak voor de SP-zorgplannen er in Groningen, Winterswijk, Uden of Terneuzen heel anders uitzien?

Van onderop

Zoals het in Enkhuisen ging, zo gaat het elders in het land ook. En dat is precies de bedoeling, zegt SP-voorzitter Ron Meyer. Het moet een campagne van onderop worden. Lokaal, maar ook landelijk. In zijn maandelijkse column in de Tribune riep hij lezers op om met ideeën te komen. En die kwamen er. Een kleine bloemlezing.

Marjon heeft een fysiotherapie-praktijk en voelt zich ‘vaker een speelbal van de zorgverzekeraars en we zijn altijd weer bang dat er opeens besloten wordt dat bepaalde zaken niet meer worden vergoed, en dat we daardoor financieel in zwaar weer komen.’

Rens plaatst zijn zorgen zelfs in dichtvorm:
‘Ik voel mij in de boot genomen
dit schip vaart enkel goudkoortsdromen.’

‘t Is glim en glitter wat je ziet
maar reddingsboten zijn er niet.’

Er zijn hele praktische ideeën bij. Zoals van **Gerrit**: ‘Ik stel voor om een ziekenfonds te starten op basis van een coöperatie in een SP-omgeving. Geen dure kantoren of dikke salarissen maar leden die in de bres springen waar het nodig is. Het eerste werkkapitaal met crowdfunding ophalen.’ En **Inge**: ‘Ik stel voor om handtekeningen op te halen voor een referendum over een publieke zorgverzekering zonder eigen risico.’ Dit idee wordt vaker geopperd, niet alleen voor een referendum, maar ook om mensen erbij te betrekken. Ook vaker genoemd is het idee dat er een tekst komt die het voor ‘je tante en je oom’ duidelijk uitlegt, desnoods in een brief aan alle Nederlanders.

En tot slot **Marie-José**: ‘Niet de beste ideeën vermelden maar er wat mee doen en ons dat vertellen!’

Meyer reageert op die oproep: ‘We vermelden er wel een paar, maar dat tweede gaan we ook zeker doen. We gaan echt de ideeën van zowel SP-leden als niet-leden gebruiken om deze campagne te winnen. En uiteraard vertellen we wat we met de ideeën doen. Aan die heel duidelijke uitleg werken we, en zoals je op de website nationaalzorgfonds.nl kunt zien, verzamelen we contactgegevens van mensen om ze erbij te betrekken. Blijf dus ideeën opsturen, de mailbox zorg@sp.nl staat open.’ ●

tekst Rob Janssen en Diederik Olders

SPANNING-SPECIAL

Bij deze Tribune vindt u de Spanning, het blad van SPark/wetenschappelijk bureau. Bij de start van de campagne voor de nationale zorgverzekering zonder eigen risico geeft de SPanning achtergronden, cijfers en interviews bij dit onderwerp. Bij wijze van proef stuurt de SP deze SPanning naar alle leden, in plaats van slechts naar actief kader.

We horen graag van u wat u van dit experiment vindt via spanning@sp.nl

Illustratie Nynke Vissia

PANAMA PAPERS

DE PARALLELWERELD

Wat journalisten onthullen in het kader van de 'Panama Papers' legt de verbijsterende belastingpraktijken van de wereldelite bloot. Met het grootste gemak konden superrijken en multinationals tientallen jaren lang voor vele miljarden aan belasting ontduiken en ontwijken. Miljarden die in de samenleving node worden gemist.

EN TOEN VIEL Fabio de Masi bijna van zijn stoel. Natuurlijk wist hij al dat het voor miljonairs niet al te moeilijk is om vermogen weg te sluizen. Maar zó gemakkelijk? Het kostte hem moeite om zijn verbazing te verbergen, maar hij moest wel. Hij had namelijk Mossack Fonseca aan de lijn, de beruchte Panamese firma die talloze multinationals en superrijken heeft geholpen hun geld te verstoppert.

Het was begin maart, enkele weken vóórdat de 'Panama Papers' naar buiten kwamen, toen de Duitse politicus Fabio de Masi – sinds 2014 namens Die Linke lid van het Europees Parlement – besloot om de proef maar eens op de som te nemen. Via een

informant was hij getipt over het feit dat de internationale media weldra met brisante onthullingen over Mossack Fonseca en zijn cliënten zouden komen. De Masi vertelt: 'Ik belde naar Panama en gaf me uit voor een Duitse zakenman. Ik zei: "Ik heb 2,5 miljoen euro in Luxemburg gestald en dat geld heb ik op niet geheel legale wijze verkregen. Ik vrees dat de EU binnenkort met strengere regels komt. Kunt u me helpen met het opzetten van een trust, zodat ik de belasting kan ontwijken? Mijn identiteit moet uiteraard verborgen blijven." Eigenlijk had ik wel enig wantrouwen verwacht, want mijn informant had me verteld dat Mossack Fonseca op dat moment op de hoogte moest

zijn van het speurwerk van de journalisten. Maar nee. Al snel werd me gezegd: "We doen graag zaken met u."

Ziedaar de uiterst 'strengere' klantselectie bij Mossack Fonseca. Het maakt niet uit wie je bent of wat je hebt uitgevoerd. Als je maar geld komt brengen.

Het telefoontje van De Masi geeft een indruk van wat er al tientallen jaren gaande is. Met de Panama Papers hebben honderden journalisten de klassieke controversie blootgelegd; die tussen de superrijke elite en de rest van de wereld. Anders gezegd: tussen het exclusieve vip-domein en het algemeen maatschappelijk belang. Waar

‘Door deze morele diefstal betalen werknemers extra belasting’

astronomen en kwantumfysici dromen over parallelwerelden ergens in het heelal, blijkt die parallelwereld gewoon op aarde te bestaan. Een kleine, hermetisch gesloten wereld, bevolkt door een handvol superrijken die het lukt om nóg rijker te worden. Door het ontduiken of ontwijken van de belastingbetalingen die zij wél eisen van hun onderdanen waarboven ze zich zo verheven

voelen. Op de vraag hoe dat eigenlijk kan, is een simpel antwoord te geven: de regels van het ‘spel’ bepalen zij in feite zelf. Een flagrant voorbeeld daarvan is de naar aanleiding van de Panama Papers afgetreden IJslandse premier Gunnlaugsson. Ten tijde van het failliet gaan van een aantal IJslandse banken – waaronder het bekende Icesave – sloot hij omstreden deals met schuldeisers. De Panama Papers onthulden dat Gunnlaugsson zelf een van de schuldeisers was; samen met zijn vrouw had hij namelijk een verdeckte offshore-firma die obligaties van genoemde banken had. En wat te denken van de Britse premier Cameron, die er naar nu blijkt niet voor terugdeinsde om bij de toenmalig Europese Commissievoorzitter Van Rompuy te schooien om toch vooral de offshore-praktijken van zijn familie ongemoeid te laten? Praktijken waar hij zelf naar verluidt vet van geprofitteerd had.

Diefstal

Het is door dit soort gedrag dat de gemoederen wereldwijd zo hoog oplopen. Het is de onbeschaamde houding van de protagonisten van het wereldkapitaal – staatshoofden, multinationals, banken, miljardairs, Russische en Oekraïense oligarchen, Chinese partijbonzen, rijk geworden voetballers et cetera – die enkel uit hun beschermde parallelwereld tevoorschijn komen op de momenten waarop ze de stemmen en de centen van de normale stervelingen weer nodig hebben. Om vervolgens hun vermogens ongestoord verder te laten groeien door astronomische inkomens en megawinsten op te strijken, en/of zo min mogelijk of helemaal geen belasting te betalen. En op die manier die normale stervelingen zaken als fatsoenlijke zorg en onderwijs te ontzeggen.

Volgens het rapport ‘Grote bedrijven, kleine lasten’ van SOMO (Stichting Onderzoek Multinationale Ondernemingen) en FNV hebben alleen al 55 Nederlandse grootbedrijven maar liefst 388 dochterondernemingen in belastingparadijzen. SOMO en FNV hebben berekend dat iedere werknemer in Nederland 200 euro per jaar meer belasting moet betalen om dat te compenseren. Diezelfde werknemer weet wat er gebeurt als hij of zij een loopje zou nemen met zijn belastingaangifte. En de restauranthouder en de bakker om de hoek weten het eveneens.

Oneerlijk? Moreel verwerpelijk? Daar zitten ze in de parallelwereld niet mee. Het kan dus doen we het ook, lijkt het devies. De spreekbuis van de Nederlandse multinationals, Hans de Boer van VNO/NCW, onderstreepte die houding tijdens een bezoek dat Emile Roemer onlangs aan hem bracht (te zien op de actiesite: actie.sp.nl/ons-geld-terug). Geconfronteerd met het bedrag van 15 miljard dat de multinationals de afgelopen tien jaar te weinig aan belasting hebben betaald in Nederland, toonde De Boer zich weinig onder de indruk. Voor de keus gesteld tussen een symbolische naheffing van 15 miljard of een even ludieke enkele reis naar Panama, koos de VNO/NCW-baas doodleuk en voor de lopende camera voor dat laatste. Dat was te verwachten van iemand die eerder een rel veroorzaakte door bijstandsgerechtigden ‘labbekakken’ te noemen. In zekere zin is De Boer nog te prijzen, omdat hij zijn middelvinger naar de samenleving openlijk opsteekt. De elite doet dat in het geheim. ‘Een elite van multinationals en miljardairs die steelt van de samenleving; ik kan het niet anders noemen’, zei Emile Roemer op 5 april in de Tweede Kamer. ‘Door deze morele diefstal van de samenleving moeten werknemers meer belasting gaan betalen en wordt er al jaren bezuinigd op onze ouderenzorg, op armoedebestrijding en op onderwijs. We hebben steeds lekken nodig om hier het debat te kunnen voeren. De Belastingdienst en de opsporingsinstanties hebben het niet zelf onderzocht en boven tafel gekregen. Ondertussen verliest onze samenleving miljarden aan belastinginkomsten van multinationals en rijken, waardoor

foto Imago stock&people / HollandseHoogte©

Europarlementslid Fabio de Masi gaf zich uit voor een Duitse zakenman en kon met één telefoontje een geheime bankrekening openen.

we de armoede onder kinderen niet kunnen aanpakken, de ouderenzorg niet op peil kunnen houden en niet voldoende leraars voor de klas kunnen krijgen. Vandaar mijn vraag: hoe krijgen wij ons geld terug?’ Antwoord van staatssecretaris Wiebes: ‘Door erachteraan te gaan.’ Wie het dossier Belastingparadijs Nederland een beetje kent, weet dat Wiebes eigenlijk zegt: door achter de feiten aan te blijven rennen.

Nederland als draaischijf voor brievenbusfirma's

Daarbij is de ‘diefstal van de samenleving’ op zichzelf nog niet eens zo heel ingewikkeld. In grote lijnen gebeurde in Panama het volgende: Mossack Fonseca hielp voor belasting allergische klanten bij het opzetten van een trust, waaraan vervolgens vaak meerdere

‘De wet loopt ver achter bij wat de samenleving ethisch vindt’

brievenbusfirma's werden gekoppeld. Voor de vorm stond aan het hoofd daarvan weliswaar een (rechts)persoon, maar de daadwerkelijke klant – die met de centen dus – bleef voor de buitenwereld onzichtbaar. Vaak via een bank kon de klant over het geld beschikken. Naar nu blijkt zou onder meer ABN Amro, nota bene een Nederlandse staatsbank, klanten geholpen hebben om hun geld te verstoppen. Buitenlandse dochterbedrijven van de bank traden namens de klanten op als een soort aandeelhouder, zodat zowel de klanten als de bank zelf in eerste instantie buiten beeld blijven. Ten principale lijkt daar trouwens niets illegaals aan te zijn. Echter, genoemde trustconstructies worden behalve voor belastingontduiking en -ontwijking ook gebruikt voor het witwassen van geld en voor duistere transacties zoals het overmaken van smeergeld. En wat te denken van de ontdekking van Oxfam Novib dat een groot deel van de investeringen van de Wereldbank in de armste landen van Afrika terecht komt bij bedrijven die geld stallen in belastingparadijzen? Die bedrijven zetten met dat geld projecten op in de armste landen, maar tegelijkertijd beroven ze deze van hun belastinginkomsten, stelt Oxfam Novib. En hoogstwaarschijnlijk is het nog legaal ook.

Nu ook ABN Amro onder vuur is komen te liggen, krijgt de toch al niet zo beste reputatie van Nederland als belastingparadijs opnieuw een flinke deuk. Dit nadat ons land afgelopen najaar al zware kritiek uit Brussel oogstte, toen bleek dat het ministerie van Financiën de banken stiekem had laten meeschrijven aan een wet die belastingdumping door multinationals in de hand werkte ('Coco-gate': zie de Tribune van december 2015). 'De rol van Nederland is problematisch', zegt Fabio de Masi. 'Nederland is een soort internationaal vliegveld dat geld waarover geen belasting is betaald doorsluit naar belastingparadijzen. Ik bedoel, in Amsterdam zit bijvoorbeeld een vestiging van Google met nul werknemers. Nederland is een draaischijf voor brievenbusfirma's.' Europarlementslid De Masi is lid van de Europese parlementaire taks-werkgroep die de belastingpraktijken van EU-lidstaten onderzoekt. Hij merkte al vaker dat Nederland het speurwerk van hem en zijn collega's probeert te frustreren. Maar niet alleen Nederland. De zogenaamde 'LuxLeaks'-affaire, die vorig jaar de aandacht vestigde op tal van dubieuze belastingdeals in Luxemburg, brengt Luxemburgs voormalig premier Claude Juncker in een lastig parket. Diezelfde Juncker is nu voorzitter van de Eu-

ropese Commissie. Een grote vis dus, en dat merkt Fabio de Masi. 'Ons werk in de taks-werkgroep wordt telkens afgeremd door de meerderheid in het Europees Parlement. Dat heeft natuurlijk alles met de positie van Juncker te maken. Daarnaast merk ik ook dat Duitse Europarlementsleden van andere fracties zenuwachtig worden als via Juncker ook de positie in beeld komt van Martin Schulz, de Duitse voorzitter van het Europees Parlement.'

Dovemansoren

Zo ontstaat langzaam het beeld van een goudomrande parallelwereld die zichzelf in stand houdt en zich zelfs nog verder weet te versterken met de al dan niet heimelijke steun van banken en politici. Natuurlijk; complotdenken is meestal weinig vruchtbaar. Maar toch. Een gangbare definitie van een complot luidt als volgt: "Een samenzwering of complot is een geheime afspraak tussen een aantal personen om iets te ondernemen tegen een andere persoon of groep." Wat als we "een aantal personen" uit die definitie vervangen door "multinationals en superrijken"? En kan (morele) diefstal van de gehele samenleving gezien worden als "iets ondernemen tegen een andere groep"? U zegt het maar. De vraag is of die "andere groep" – de samenleving dus – iets tegen de "geheime afspraak" kan doen, wetende dat het morele appèl aan de parallelwereld aan dovemansoren gericht zal zijn. SP-Tweede Kamerlid Arnold Merkies vindt van wel. Voor hem staat in ieder geval vast dat het huidige systeem niet werkt. De bestrijding van belastingconstructies, het toezicht op de trust-sector, de inspanningen van de FIOD en de Belastingdienst; alles is onvoldoende gebleken om effectief op te treden. 'Daarbij is de Nederlandse regering niet bepaald pro-actief', zegt Merkies met gevoel voor understatement: 'Alleen als er dingen uitlekken gaat men erachteraan, zoals nu weer bij de Panama Papers.' Volgens Merkies is de discussie over wat legaal is en wat niet, niet eens zo belangrijk. 'Vaak zijn bepaalde zaken legaal, waarvan de maatschappij niet wil dat het legaal is. In die zin loopt de wet ver achter bij wat de samenleving ethisch vindt.' Het verschil zit 'm volgens Merkies in wat de wet beoogt. 'Er zijn tal van belastingfaciliteiten waar mensen gebruik van maken. Neem de hypotheekrenteaftrek, waarmee mensen in de gelegenheid worden gesteld om een huis te kopen. Dat is ook de bedoeling van de regeling. Maar daartegenover staan talloze belastingconstructies waarvan overduidelijk is dat ze bedacht zijn om de wet te omzeilen', aldus Merkies.

BELASTINGPARADIJS? MAG JE NIET ZEGGEN!

foto Sander van Oorspronk

Geloof het of niet, maar het woord ‘belastingparadijs’ mag je in Den Haag officieel helemaal niet zeggen. Tenminste, niet als het op Nederland slaat. In 2013 steunde een ruime Kamermeerderheid van onder meer D66, VVD en PvdA een motie van de PVV, waarin de regering wordt opgeroepen om ‘de voor Nederland kwalijke kwalificatie van belastingparadijs te verwerpen en achterwege te laten’.

In antwoord op vragen van Arnold Merkies moest de toenmalige staatssecretaris van Financiën, Weekers, al laten doorschemeren dat uitvoering van de motie een lachertje was. En daarmee de motie zelf ook. Hoogst opmerkelijk is echter het feit dat het lachertje afkomstig was van de PVV nota bene, de partij die zich opwerpt als hoeder van de vrijheid van meningsuiting.

Nog even een paar feiten dan. Van de honderd grootste bedrijven ter wereld waren er – in 2013 – 91 in Nederland actief. Een flink deel daarvan heeft in Nederland een vestiging om belastingtechnische redenen. Om van de belastingvoordelen gebruik te maken, hoeven ze hier niet eens werknemers in dienst te hebben. Ze profiteren van de vele constructies die mogelijk worden gemaakt door het Nederlandse belastingstelsel en door de manier waarop Nederland met belastingverdragen omgaat. Overheden lopen wereldwijd als gevolg van belastingontwijking honderden miljarden mis.

Tropische cocktails tijdens de Tax Free tour in 2013 waarmee de SP aandacht vroeg voor belastingparadijs Nederland.

Hij stelt dat de bestrijding daarvan stopt omdat de benodigde wetsovereenkomsten veel te langzaam tot stand komen. ‘Ondertussen hebben multinationals en superrijken steeds meer mogelijkheden gekregen om belasting te ontwijken. Denk eens aan de situatie dat er bij je wordt ingebroken. Dat betekent wellicht dat je deuren niet meer voldoende zijn. Dan moet je extra maatregelen nemen, zoals dievenklauwen plaatsen of een alarm; om te voorkomen dat het nog een keer gebeurt. Maar dat doet het

IJsberg

Om de aanval te openen op de belastingparadijsen en mistige belastingconstructies heeft Merkies inmiddels een eerste stap gezet. Vorige maand stelde hij voor om een zogenaamde parlementaire ondervraging te organiseren. Dat is een nieuw instrument van de Kamer, dat het midden houdt tussen een parlementaire enquête en een hoorzitting. Door de inzet van dit nieuwe instrument kunnen belastingontwijkende multinationals niet meer weigeren om op

offshore-industrie heeft veel te lang geprofiteerd van alle geheimhouding.’ Het gemak waarmee dat zo lang kon gebeuren is misschien nog het meest verbijsterende. Zelfs Europarlementslid Fabio de Masi, toch bepaald geen groentje wat betreft internationale belastingconstructies, was danig verrast. ‘Voordat ik met Mossack Fonseca belde, zei mijn informant nog tegen me: “Fabio, let maar op, het gaat veel gemakkelijker dan je denkt.” Dat klopte. Ineens kreeg het bedrijf

VNO/NCW-baas Hans de Boer noemde werklozen labbekakken maar dat miljonairs belasting ontwijken vindt hij prima

kabinet in het geval van belastingconstructies dus niet. De staatssecretaris hangt een hangslotje aan de deur en zegt vervolgens: “Maar we hebben toch iets gedaan?” Dat is te weinig. Multinationals, superrijken en hun adviseurs zijn verdomd slim. Je moet als overheid heel snel kunnen anticiperen. De Panama Papers brengen zaken aan het licht die al veel eerder aan het licht hadden moeten komen – maar dan door een goede belastinginspectie en goede afspraken met andere landen. Zodat je niet steeds achter de feiten hoeft aan te lopen.’

te komen dagen, zoals dat bij verschillende eerdere hoorzittingen gebeurde. De bedoeling is om bij de hoorzitting partijen te horen die naar boven zijn gekomen in het kader van de Panama Papers, maar ook om multinationals te spreken die fiscale constructies via Nederland laten lopen. Merkies: ‘Met het uitlekken van de Panama Papers hebben we nog maar het topje van de ijsberg gezien. Als je bedenkt dat het hier maar om de gegevens van één bedrijf in Panama gaat, kun je je voorstellen hoe groot het probleem waarschijnlijk is. De

blijkbaar dollartekens in de ogen.’ Vanaf dat moment was de geheimzinnige Duitse zakenman waarvoor De Masi zich uitgaf welkom in de parallelwereld. ●

De SP is een petitie gestart om een einde te maken aan de schaamteloze diefstal. Teken ook de petitie en eis ons geld terug. actie.sp.nl/ons-geld-terug

tekst Rob Janssen

DE AMSTERDAMSE OMBUDSMAN KOMT NAAR U TOE

Ook als er geen kwade opzet in het spel was, worden mensen vaak hard aangepakt als ze een formulier verkeerd hebben ingevuld. Arre Zuurmond, de ombudsman van Amsterdam, onderzoekt klachten over de gemeente. Als het moet kruipt hij daarbij zelfs in de huid van een dakloze. 'Je moet iemand die in de shit zit niet meteen het stempel van fraudeur opplakken.'

‘Er bestaan zoveel regels dat burgers geen kant meer op kunnen’

DIRECT NA ZIJN AANSTELLING in september 2013 zegde Arre Zuurmond de huur van het onderkomen van de ombudsman op. ‘Ik moet uiteraard wel het contract uitzitten’, vertelt hij, maar in het najaar verhuist hij met zijn team naar een bescheiden en meer toegankelijk kantoor. Nu zit hij nog aan de Singel in het voormalige gebouw van de Nederlandsch-Indische Handelsbank, de voorloper van ABN Amro. Het is een Rijksmonument, gebouwd in neoclassicistische stijl, met op de begane grond een luxe sportschool. Een marmeren trap leidt naar de burelen van de ombudsman. Gasten ontvangt hij in een ‘regentenkamer’. De uitstraling van de voormalige bank past, vindt Zuurmond, in het geheel niet bij de aard van zijn werkzaamheden en staat haaks op de toegankelijkheid die hij onmisbaar acht voor het functioneren van de ombudsman. Er mag geen drempel liggen tussen hem en de mensen voor wie hij zich inzet. ‘Als iemand er met de instanties niet uitkomt, ben ik degene die de boel vlot moet trekken. Hiërarchie is dikwijls een wezenlijk onderdeel van de problematiek. De ombudsman moet voor iedereen bereikbaar zijn, ik maak geen onderscheid. Ik wil onze cliënten kennen, wie het ook zijn; om zo tot de kern door te kunnen dringen en een gepaste oplossing te vinden.’

Als Gemeentelijk Ombudsman staat hij burgers die vast dreigen te lopen in ambtelijke molens met raad en daad bij. Iedereen kan een beroep op hem doen. Al krijgt natuurlijk niet elke klager zijn zin. ‘Ik maak duidelijk onderscheid tussen incidenten en problemen. Is er iets eenmalig mis, dan proberen wij dat onder de radar op te lossen. Komt een bepaald type fout vaker voor dan klopt er structureel iets niet en wordt dat tot op de bodem onderzocht.’ Arre Zuurmond gebruikt zijn empathische vermogens om de vrijheid van zijn handelen te versterken. Hij ontvangt jaarlijks 2500 klachten. Niet alleen over de gemeente Amsterdam – ook inwoners van Almere, Diemen, Landsmeer, Waterland en Zaanstad mogen van zijn diensten gebruik maken als zij klachten hebben over het functioneren van gemeentebestuur en het ambtelijk apparaat. Zuurmond is

gepikt en gemazeld als bestuurskundige. Hij was onder meer vier jaar bijzonder hoogleraar aan de Universiteit Leiden. Ook heeft hij een eigen onderzoeks- en adviesbureau gehad en vanaf 2010 ging hij als wetenschappelijk directeur en medeoprichter van de Kafkabrigade onnodige bureaucratie te lijf. Tot zijn opdrachtgevers behoorden de Algemene Rekenkamer en het ministerie van Binnenlandse Zaken.

Net op het moment dat de Tribune wil informeren naar het belang van goede communicatie kan de interviewer geen aantekeningen meer maken, zijn vulpen is leeg. Arre Zuurmond reageert ad rem: ‘Ik schrijf al jaren niet meer met de hand, doe alles digitaal. Maar een enkele keer stuur ik toch een handgeschreven brief als antwoord op een schriftelijke vraag. Dat doe ik niet zomaar. Je moet als ombudsman in jouw reactie op alle mogelijke manieren rekening houden met de signalen. Als iemand mij schrijft, letterlijk, schrijf ik terug.’

Dan, in één adem: ‘Wij moeten optimaal gebruik maken van de moderne informatie-technologie. Door systemen van verschillende diensten aan elkaar te koppelen, kunnen veel sluimerende misverstanden worden voorkomen of ten minste sneller uit de weg worden geruimd. Dat schort er helaas nogal eens aan, met alle onnodige gevolgen van dien.’

› **De ombudsman is er voor alle inwoners, ongeacht afkomst, status en positie. In de praktijk kom je evenwel bovengemiddeld in aanraking met sociaal zwakkeren, al is dat eigenlijk een ongepaste typering.**

‘Ik snap wat je bedoelt. Wie of wat is sociaal zwak? Iemand met een minimaal inkomen kan sociaal heel sterk zijn en evengoed is lang niet iedere welgestelde burger sociaal sterk. Houd het maar op mensen die op welke manier dan ook in de verdrukking zijn geraakt. Die in de hoek zitten waar de klappen vallen en niet bij machte zijn het juiste loket te vinden. Die geen uitweg meer zien en bij ons terechtkomen. Daar zitten heel schrijnende gevallen tussen. Zo schrijnend dat ik er weleens wakker van lig. Maar ik ben ook vaak verbaasd over hun veerkracht en doorzettingsvermogen. Misschien houdt

het gebrek aan veerkracht bij de instanties, de professionals, me wel meer uit mijn slaap. Zij zijn te ver doorgeschooten in hun professionaliteit, hun beroepsmatige distantie leidt tot kilheid. Ik probeer juist mee te gaan in de leefwereld van onze cliënten, om een helder zicht te krijgen op de situatie, om doordrongen te raken van wat er speelt.’

› **Dat heb je al een paar keer op onorthodoxe wijze gedaan. Zo ging je verkleed als zwerver langs instanties om te ervaren hoe daklozen worden behandeld.**

‘Ik werk volgens mijn principe van “luisteren, oplossen en leren”. Goed luisteren is behoorlijk lastig voor ambtenaren en hulpverleners, want daarvoor moet je buiten je eigen kaders durven denken, buiten vaste patronen. Ik ben ook een keertje als mystery guest op pad geweest met een dakloze. Ik stelde me voor als vrijwilliger van een kerk. Die man kreeg zijn opvang maar niet rond. Wij bezochten vier opvangadressen om uiteindelijk weer naar het eerste te worden teruggestuurd. Helaas heb ik het nog niet voor elkaar gekregen en inmiddels is hij, op de fiets, naar het buitenland vertrokken. Nadien hadden we nog incidenteel mailcontact.

Burgers verwachten echt niet dat wij zomaar en altijd een oplossing uit de hoge hoed kunnen toveren. Het feit dat wij hen serieus nemen en moeite doen om er uit te komen, geeft ze al een zekere genoegdoening. Zo was er een vrouw die klaagde over de afhandeling van een begrafenis door de gemeente. Wij hebben haar, volgens protocol, met z’n tweeën opgezocht en alleen al onze aanwezigheid stelde zij op prijs. We waren zichtbaar voor haar. Een andere vrouw ging gebukt onder hardnekkige geurklachten in haar woning. Wij konden met de beste wil van de wereld de oorzaak niet ontdekken, ze moest noodgedwongen verhuizen. En wat lag er maanden later in onze brievenbus? Een nieuwjaarskaart van haar.

Als iemand met een ingrijpend verhaal geen gelijk krijgt, doen we dat niet af met een telefoontje, dan zoeken we hem of haar thuis op. Op de fiets ernaartoe. Dat gebeurt doelbewust. Ze hoeven niet per definitie naar ons bastion te komen.’

› Je bent de gids in het doolhof van de regelgeving...

‘Er bestaan zoveel regels dat burgers geen kant meer op kunnen, terwijl met versoepeling van die regels mooie resultaten kunnen worden geboekt. Maatwerk, daar draait het om. Een voorbeeld. Ik realiseerde me dat er tegenwoordig geen student meer bij een hospita woont – omdat die geen kamer meer mag verhuren zonder te worden gekort op haar uitkering. Gebrek aan vernieuwing bij de overheid en organisaties veroorzaakt complicaties die je kunt voorkomen door wél open te staan voor een pragmatische aanpak. Ik bedacht me dat bij veel uitkeringsgerechtigden met een woning kamers leegstaan. Waarom zouden zij die niet mogen verhuren aan daklozen? Wij zijn toen met een experiment begonnen. We konden op die manier tien Amsterdammers die geen woonruimte hadden onderbrengen. Het mes snijdt aan meerdere kanten. De verhuurder heeft wat extra inkomsten, er ontstaan sociale contacten en het is voor de gemeenschap uiteindelijk ook nog eens goedkoper. Op die manier zijn tien daklozen ondergebracht, de politiek heeft inmiddels interesse getoond en er wordt een project voor honderd mensen voorbereid. Ik wil er maar mee aangeven dat mensen met een uitkering ook capaciteit hebben. Hoezo sociaal zwak?’

Ik kwam in contact met een man van een eind in de 50. Hij was altijd een heel goede kapper geweest, raakte zijn werk kwijt en belandde in de bijstand. Hij voelde zich doodongelukkig en wilde wat doen. Hij kreeg startgeld om een kappersbedrijfje op te zetten en begon te knippen. De kapper haalde een omzet van 1200 euro per maand, dat bleek volgens de criteria te weinig te zijn. Ik zeg dan: laat die criteria los. Waarom zou hij geen deeltijdondernemer mogen zijn, vooral ook omdat hij normale tarieven hanteert en er van oneerlijke concurrentie dus geen sprake is. Zijn door hemzelf verdiende inkomen aanvullen tot een aanvaardbaar niveau is veel goedkoper dan hem een volledige uitkering verstrekken én de man voelt zich dankzij zijn knipwerk niet overbodig en nutteloos. Ik vind het vreselijk dat mensen die iets kunnen en willen daartoe niet de gelegenheid krijgen.’

› Je zei het al: de ombudsman komt naar u toe. Je hebt ook eens met een caravan in het Amsterdamse Bos gestaan.

‘Er speelde een integriteitkwesitie. Deelnemers van een re-integratietraject werden verkeerd ingezet. Ik haalde mijn Kip-caravan uit de winterstalling, ging op diverse plekken staan waar die mensen werkten en

SCHULDHULPVERLENING IN AMSTERDAM EFFECTIEVER DANKZIJ SP-WETHOUDER

Arre Zuurmond spreekt weleens met een raads-lid of wethouder, maar beperkt het contact tot een minimum. ‘Soms is overleg nodig, maar ik wil toch vooral mijn onafhankelijkheid beschermen. Ik sta los van de partijen. Een ombudsman moet in volkomen objectiviteit zijn werk kunnen doen.’

Hij houdt zich dan ook op de vlakte over het functioneren van stadsbestuurders, zelfs als er resultaten worden geboekt die hij als ombudsman alleen maar kan omarmen (‘politiek is mij niet vreemd, partijpolitiek wel’). Zo kon Arjan Vliegthart, SP-wethouder voor Werk, Inkomen en Participatie, onlangs bekend maken dat de effectiviteit van de schuldhulpverlening in Amsterdam is gestegen van 61 naar 76 procent. Bovendien nam het aantal huisuitzettingen drastisch af.

Vliegthart begon ruim een jaar geleden met nieuw en doelgericht beleid, waarbij hij zich eerst inzicht liet verschaffen in de positie van 80.000 burgers met een problematische schuldenlast. Hij wilde vooral weten hoe het was gesteld met de hulpverlening. Daarna sprak hij hulpverleners aan: zij moesten zelf oplossingen aandragen. Sindsdien is er volop ruimte voor experimenten. Als die vruchten afwerpen worden ze uitgebreid, als ze niet werken verdwijnen ze

in de prullenbak.

Blijvend is bijvoorbeeld een doorbraakfonds waarmee de gemeente in bepaalde gevallen een substantieel deel van de schulden van Amsterdammers afkoopt. Daarnaast worden afspraken gemaakt met grote schuldeisers om te voorkomen dat ze boete op boete blijven stapelen. De ervaring heeft geleerd dat mensen uit schaamte lang zwijgen over hun situatie, terwijl hun schulden intussen op blijven lopen. Hulpverleners krijgen training zodat ze de cliënten beter kunnen ondervragen over hun financiën.

Staatssecretaris Jetta Klijnsma is blij met het doortastend optreden van Arjan Vliegthart en zijn ambtenaren. ‘Niemand schiet er iets mee op als mensen lang in de schulden zitten. Dat is beroerd voor hen en het kost de maatschappij ook nog eens onnodig veel geld.’ Vliegthart en Klijnsma (en ook ombudsman Zuurmond) zijn het erover eens dat het Centraal Justitieel Incassobureau in Leeuwarden niet steeds beslag moet leggen bij burgers die net bezig zijn uit een diep dal te krabbelen.

Amsterdam wil nu proberen spreekuur te houden bij het UWV, om ontslagen werknemers in de WW eerder te ontmoeten. Zij redden het vaak nog net met een uitkering, maar belanden in de hoek waar de klappen vallen als de WW stopt.

‘Mensen met een uitkering hebben ook capaciteit. Hoezo sociaal zwak?’

zorgde dat de koffie klaar stond. Ik heb toen met vijftig, zestig mensen gesproken.’

› Is het niet wrang dat iemand die uit onwetendheid toeslagenfraude pleegt meteen de instanties op zijn dak krijgt terwijl de superrijken hun geld probleemloos in een belastingparadijs kunnen stallen?

‘De regelingen voor toeslagen zijn zowel erg complex als laagdrempelig en toegankelijk. Je maakt makkelijk een fout en krijgt dan geld waar je geen recht op hebt. Ik houd me vast aan de menselijke maat – iedereen moet op zijn morele kompas varen, arm en rijk. Ik constateer wel dat zodra een dakloze over een briefadres beschikt, wat voor mij

een prioriteit is, diegene meteen de nodige vorderingen ontvangt. De schuldeisende overheid reageert sneller dan de hulpverlenende overheid. Je moet iemand die in de shit zit er nog niet dieper in duwen en er evenmin het stempel van fraudeur op plakken. De samenleving is gebaat bij een open en transparante overheid. Dus stuur niet direct een verhoging als iemand niet reageert op een incassooverzoek, maar neem eerst eens contact op om te vragen wat er aan de hand is.’ •

tekst Robin Bruinsma
foto Karen Veldkamp

SCHIMMIG

Op 2 april openbaarde SP-Tweede Kamerlid Henk van Gerven in radioprogramma Argos hoe het Hilversumse Tergooi Ziekenhuis in ruil voor geld nabestaanden van een overleden patiënt verbod met media, Openbaar Ministerie of tuchtrechter te praten. Van Gerven: 'Nabestaanden moet hulp worden geboden, niet de mond gesnoerd. Schikken is mogelijk, als compensatie, niet als doofpot. Zo kan niemand van gemaakte fouten leren.' Na vragen van Van Gerven gaf minister Schippers aan dit bij wet te willen verbieden. Mensen die ermee te maken krijgen, kunnen zich melden bij de Inspectie voor de Gezondheidszorg.

tekst Jola van Dijk
foto Suzanne van de Kerk

foto risaetta / flickr CC

VERKIEZINGEN IN 2017

> KANDIDATEN TWEDE KAMERLID

Voor de Tweede Kamerverkiezingen op 15 maart 2017 is de kandidatencommissie op zoek naar mensen die niet bang zijn om hard te werken en die niet bang worden als iets ingewikkeld wordt. Naar mensen die complexe materie snel op kunnen nemen en om kunnen zetten in een standpunt. Mensen die handelingsperspectief zien voor de SP, zowel binnen als buiten het parlement. Die specialist én generalist tegelijk zijn. Mensen die oog hebben voor de korte en langere termijn.

Als Kamerlid ben je een betrouwbare collega en werk je collegiaal samen met leden van jouw fractie. Met medewerkers bouw je aan standpunten en campagnes. Je werkt samen in de fractie, in de partij en natuurlijk in de samenleving. Je kunt enthousiasmeren en stimuleren, maar ook goed luisteren. Als teamspeler stel je het belang van de partij boven je eigen profilering en portefeuille.

Een SP-Kamerlid ziet de hele samenleving als werkterrein; niet alleen de vierkante kilometer in Den Haag. Daarom ben je veel in het land, waar je met mensen bouwt aan een samenleving die uitgaat van menselijke waardigheid, gelijkwaardigheid en solidariteit. Een Kamerlid is lid van de SP en zichtbaar in de partij. Uiteraard kun je het SP-gedachtegoed en de SP-standpunten overbrengen en ook onderschrijf je de afdrachtregeling.

Herken jij je in bovenstaande beschrijving? Stuur dan je motivatie met cv voor 1 juni 2016 naar Merian Marijnissen: merianmarijnissen@sp.nl

Op SPnet.nl kun je meer lezen over de procedure.

> HARRY OP INSPECTIE

foto Nynke Vissia

Harry van Bommel: 'Motorrijders moeten ook in de spiegel kijken.'

Vrijdag 22 april heeft SP-Tweede Kamerlid Harry van Bommel samen met motorrijders van de Motorrijders Actie Groep (MAG) een wegininspectie uitgevoerd in de provincie Utrecht. Er is een tiental 'blackspots' (gevaarlijke wegsituaties) bezocht. Van Bommel, zelf een fervent motorrijder, was onder de indruk van de expertise van de MAG. 'Op aandringen van de MAG zijn al veel knelpunten weggenomen. Er komen steeds meer motorvriendelijke geleiderails met onderplanken, wegen worden minder vaak beschilderd en er wordt sneller gereageerd op klachten.' De MAG heeft een eigen meldpunt voor klachten over gevaarlijke wegsituaties en een korte lijn naar de wegbeheerders die de problemen

moeten aanpakken. 'Het verhogen van de wegviligheid zal zeker bijdragen aan het verminderen van ongelukken. In 2015 daalde het aantal motordoden naar 47 terwijl dit er in 2014 nog 55 waren. Nog steeds te veel, maar motorrijders moeten ook in de spiegel kijken en hun eigen verantwoordelijkheid nemen voor veiliger weggedrag. Een ruime meerderheid van de motorongevallen wordt veroorzaakt door de motorrijder zelf.' Om de band tussen de SP en motorrijdend Nederland te versterken roept Harry van Bommel motorminister SP'ers op zich te melden via motor@sp.nl Die groep zal ervaring uitwisselen en bij motorritten met een politiek doel gezamenlijk op pad gaan.

> RUSLAND EN EUROPA

Zowel Rusland als Europa moeten zich volgens SP-senator Tiny Kox meer inzetten om hun onderlinge verhoudingen te verbeteren. Tijdens zijn bezoek aan Moskou afgelopen maand: 'De wereld kan

zich niet langer permitteren dat de huidige spanningen voortduren.'

sp.nl/Z4p

> PROMO-HOK

Een informatiecentrum over de nieuwe Zeesluis in IJmuiden is volgens Noord-Hollands SP-Statenlid Marnix Bruggeman een goed idee, maar kan wel een stuk goedkoper. 'Voor drie miljoen moet het

allemaal weer giga-luxeus. Dit kan ook in een simpele tijdelijke bouwkeet'.

sp.nl/Z4M

> 23 MEI: HART VOOR DE ZAAK

foto: Sander van Oorspronk

Emile Roemer en Michaël van Straalen spreken met deelnemers op de MKB-dag in 2013.

Op maandag 23 mei houdt de SP in het Tweede Kamergebouw weer de mkb-dag. Dit is het vervolg op twee eerdere succesvolle mkb-dagen waarbij ondernemers van binnen en buiten de SP aanwezig waren. Emile Roemer en Michaël van Straalen, voorzitter van MKB-Nederland, zijn aanwezig. Het rapport *100% Hart voor de ZaaK* wordt gepresenteerd en Tweede Kamerlid Sharon Gesthuizen en Europarlementslid Dennis de Jong lichten toe wat de SP in Nederland en in Europa voor het midden- en kleinbedrijf doet en nog kan doen. Hierbij zullen onderwerpen aan bod

komen als late betalingen, wurgcontracten voor franchisenemers, overlast die de detailhandel ondervindt van mobiele bendes, acquisitiefraude en aanbestedingen. Maar aanwezige ondernemers kunnen ook andere onderwerpen inbrengen. Nadrukkelijk besteden we ook aandacht aan de positie van zzp'ers. Ondernemers en zzp'ers zijn van harte welkom; deelname is gratis. Kijk voor meer informatie op sp.nl/Z4Pof mail naar: mkb@sp.nl

 [Aanmelden kan via sp.nl/mkb](http://sp.nl/mkb)

GIRO-GLUREN

De Groningse SP-fractie krijgt signalen dat de gemeente bij het aanvragen van een bijstandsuitkering – tegen de eigen regels in – aanvragers vraagt naar bankafschriften van drie maanden, met duidelijk zichtbare

uitgaven. De SP roept het stadsbestuur op deze werkwijze te beëindigen.

 sp.nl/Z4g

LOOP MEE OF SPONSOR

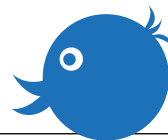
> **DE NACHT VAN DE VLUCHTELING**

Voor de zesde keer op rij loopt er een SP-team mee met de Nacht van de Vluchteling, van 18 op 19 juni. Doel: geld inzamelen voor Stichting Vluchteling – voor noodhulp, veilig onderdak, medische zorg, voedsel en schoon drinkwater aan mensen die moeten vluchten voor geweld en rampen. Iedere donatie, hoe klein ook, is welkom. Met bijvoorbeeld 25 euro bied je twee families voldoende materiaal om een

tent te maken en voor 6 euro zorg je ervoor dat een ondervoed kind binnen een week aan kan sterken met noodvoeding. Je kunt je ook aanmelden om mee te lopen met het SP-team, met onder anderen SP-Tweede Kamerlid Sharon Gesthuizen.

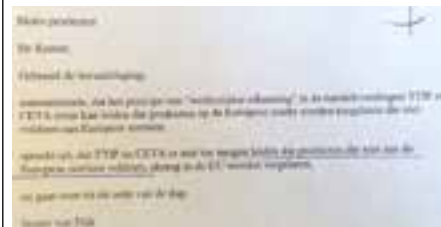
 [Sponsoren of aanmelden: sp.nl/Z4q](http://sp.nl/Z4q)

DAT JE 'T WEET

Jasper van Dijk, @JaspervanDijkSP
28 april 2016

Motie aangenomen: TTIP en CETA mogen er niet toe leiden dat er producten komen die niet voldoen aan EU-normen

ROOD, jong in de SP, @ROODjong
21 april 2016

Het jeugdloon wordt vanaf 21 jaar afgeschaft en 18, 19 en 20-jarigen gaan meer verdienen. Geweldig! @YoungUnitedNL

Paulus Jansen, @PaulusJansenSP
12 april 2016

morgen presenteert #NS de nieuwe sprinter met toilet. 5,5jr na dato mooi resultaat van de Hoge Nood Tour

 sp.nl/Z4A

Niet in mijn naam, @stopdebommen
2 april 2016

De wereldberoemde filosoof Slavoj Žižek steunt onze beweging. Doe ook mee! stopdebommen.nl #NietInMijnNaam

TURKIJE-DEAL HISTORISCHE VERGISSING

HET RIJKE EUROPA BIEDT

foto Maikel Samuels / Hollandse Hoogte©

Voor wie biedt de Turkije-deal een uitkomst? In ieder geval niet voor de vluchtelingen om wie het gaat, stellen Tineke Ceelen van Stichting Vluchteling en SP-Tweede Kamerlid Sharon Gesthuizen. 'Syriërs kunnen de oorlog niet meer ontvluchten.'

VOLGENS DE EUROPESE HOOFDROLSPELERS is de 'Turkije-deal' tussen de Europese Unie en Turkije dé oplossing voor de huidige vluchtelingencrisis en een groot succes. Tijdens een bezoek aan Turkije van de Duitse bondskanselier Angela Merkel, de vicevoorzitter van de Europese Commissie, Frans Timmermans, en de voorzitter van de Europese Raad, Donald Tusk afgelopen

maand deed Tusk er zelfs nog een schepje bovenop. 'Turkije is momenteel het beste voorbeeld in de wereld hoe er met vluchtelingen moet worden omgegaan. Het is ongepast Turkije de les te lezen.' De kloof tussen de Europese leiders en organisaties die opkomen voor vluchtelingen en mensenrechten lijkt niet groter te kunnen zijn, want de lijst met hun aanklachten over de

Turkije-deal wordt met de dag langer. Ook SP-Tweede Kamerlid Sharon Gesthuizen ziet genoeg redenen om zowel Turkije als de Europese leiders toch 'de les te lezen'. 'Wat Turkije met de eigen bevolking doet op het vlak van mensenrechten is natuurlijk sowieso al onderwerp van discussie, maar deze deal met Turkije is echt een historische vergissing en helaas ook een historisch dieptepunt.'

Tineke Ceelen
van Stichting Vluchteling

foto Jaco Klamer / Hollandse Hoogte©

Voor een deal die met zoveel bombarie een succes genoemd wordt, zijn de eerste resultaten niet echt indrukwekkend te noemen (zie kader pagina 22). Maar de mensonterende werkelijkheid achter die cijfers maakt des te meer indruk.

Traangas en rubberkogels

Tineke Ceelen, directeur van Stichting Vluchteling: 'In Griekenland verblijven vijftigduizend mensen die zijn gearriveerd voor

GEEN VEILIGE HAVEN MEER

20 maart, dus voor de deal in werking trad. Velen van hen kunnen niet geloven dat het rijke Europa geen veilige haven wil bieden. Bij de Macedonische grens leidt dit tot wanhopige taferelen. Mensen worden beschoten met traangas en rubberkogels. Zij hebben geen idee welke stappen ze moeten zetten om voor asiel in aanmerking te komen. Het is schrijnend dat Stichting Vluchteling in Europa noodhulp moet bieden.'

Detentiecentra met voedseltekorten

De vluchtelingen die na 20 maart zijn aangekomen in Griekenland zijn zelfs verstoken van die noodhulp. Aangezien vluchtelingenorganisaties massaal weigeren mee te werken aan het opsluiten van mensen. Ceelen: 'Zij zitten nu opgesloten in overvolle detentiecentra waar voedseltekorten heersen. En waar ook voor de kwetsbaarste vluchtelingen – kleine kinderen, zwangere vrouwen, zieken – dezelfde slechte behandeling geldt. Alles wat deze mensen willen, is een toekomst voor hun kinderen. Europa's reactie is echt beschamend. Europa lijkt afscheid te nemen van haar wereldwijde leiderschap op het gebied van mensenrechten.'

Vast in oorlogsgebied

Steeds meer Europese landen sluiten selec-

tief de grenzen en werpen letterlijk muren op tegen Syrische vluchtelingen. De wan-toestanden bij de detentiecentra en de gesloten grenzen hebben een afschrikwekkend effect. Daardoor zijn de aantallen vluchtelingen die hun leven wagen in gammele bootjes flink gedaald – maar dit is een druppel op een gloeiende plaat, die de positie van vluchtelingen buiten Europa niet minder zorgwekkend maakt. Ceelen: 'Doordat Europa de grenzen heeft afgesloten neemt de druk op de buurlanden van Syrië verder toe. Deze landen – Libanon, Jordanië, Irak en Turkije – vangen bij elkaar opgeteld bijna vijf miljoen mensen op die uit Syrië zijn gevlucht. Omdat deze landen de toestroom niet meer aankunnen, sluiten die ook hun grenzen. Syriërs kunnen de oorlog dus niet ontvluchten. Op dit moment zitten er ruim honderdduizend mensen vast in oorlogsgebied aan de grenzen met Jordanië en Turkije. Europa kan de huidige vluchtelingenstromen humaan en effectief managen en de fundamentele rechten van vluchtelingen en migranten beschermen. Maar daar is wel politieke moed en wil voor nodig.'

Vluchtelingenverdrag levend begraven

SP-Tweede Kamerlid Gesthuizen is het hartgrondig eens met Ceelen. Ze is woedend

over de manier waarop Europa, inclusief de Nederlandse regering, omgaat met de vluchtelingen crisis. 'Als wereld hebben we in 1951 met het VN-Vluchtelingenverdrag regels afgesproken over hoe met kwetsbare vluchtelingen om te gaan. Juist om dit soort mensonterende situaties te voorkomen. Het is verschrikkelijk om vast te moeten stellen dat die afspraken nu levend worden begraven. Juist nu, meer dan ooit, moeten we ons aan het VN-Vluchtelingenverdrag houden. Maar in plaats daarvan worden mensen, tegen alle regels in, collectief teruggestuurd naar Turkije terwijl helemaal niet zeker is dat ze daar geen gevaar lopen. Uit onderzoek van Amnesty International blijkt zelfs dat Turkije mensen naar Syrië terugstuurt.'

Toetreding tot de EU

Alle aandacht gaat nu uit naar het lot van Syrische vluchtelingen, maar volgens Gesthuizen moeten we de andere vluchtelingen niet uit het oog verliezen. 'Ook al hebben ze daar in de praktijk bar weinig aan, Syriërs hebben in Turkije in ieder geval nog enigszins een beschermd status. Maar hoe zit het met de mensen uit andere onveilige landen als Irak, Iran en Afghanistan? Een belangrijk deel zou beschermd worden als ze in Nederland asiel aan zouden vragen,

maar ze kunnen dat niet meer door de Turkije-deal. Hebben zij überhaupt rechten in Turkije, of moeten ze daar maar uit de vuilnisbak eten? De mensenrechtensituatie van vluchtelingen in Turkije is schrijnend, maar dat geldt bijvoorbeeld ook voor Koerdische Turken. De EU was de afgelopen jaren terecht sceptischer geworden over toetreding van Turkije tot de EU, vanwege problemen met onder meer de persvrijheid, onafhankelijkheid van rechters en vrijheid van meningsuiting. Het gaat niet goed met Turkije en het land glijdt de laatste tijd verder af. Maar in plaats van hem hierop aan te spreken, wordt de Turkse president Erdogan met deze deal door de EU beloond voor slecht gedrag.'

Illegaal en immoreel

Gesthuizen en Ceelen staan niet alleen in hun kritiek. De Parlementaire Assemblee van de Raad van Europa heeft zich inmiddels ook kritisch uitgelaten over de Turkije-deal. Zowel voorzitter Juncker van de Europese Commissie als de Turkse premier Davutoglu probeerden in Straatsburg de parlementariërs uit heel Europa te overtuigen dat de deal in orde was, maar dat lukte niet echt. Europese mensenrechtencommissaris Nils Muiznieks stelde juist dat het de vraag is of de overeenkomst niet illegaal en immoreel is. Een meerderheid van de Assemblee, waar ook Turkije onderdeel van uitmaakt, vroeg zich dat ook af. Een meerderheid steunde daarom de oproep vooral de Syrische vluchtelingen

beter te beschermen en geen vluchtelingen terug te sturen naar Turkije zolang er geen wettelijke garanties worden gegeven over hun rechtsbescherming.

Geen bommen op het kruitvat

Dat de Turkije-deal niet de gedroomde oplossing is waar de vluchtelingen crisis om vraagt, is wel duidelijk. Maar hoe zou het dan wel moeten? In navolging van SP-Europarlementslid Dennis de Jong stelt Gesthuizen voor: 'Een conferentie onder leiding van de VN met alle betrokken landen heeft de Europese Unie nooit serieus overwogen. Als de EU mensenrechten nog enigszins serieus neemt, moet nu prioriteit worden gegeven aan het creëren van goede opvang in de regio, en van draagvlak voor serieuze relocatie en hervestiging binnen de EU. Als SP hadden we bij Eurocommissaris Timmermans een plan neergelegd voor Europese asielcentra. Van daaruit zouden vluchtelingen uitgeplaatst kunnen worden in andere lidstaten en diegenen die niet voor asiel in aanmerking komen, zouden kunnen worden uitgezet naar het land waar zij eerder doorheen waren getrokken, dan wel het land van herkomst.' Pas als de opvang in de regio helemaal op orde zou zijn, zou er volgens Gesthuizen gesproken kunnen worden over een eventuele uitruil. 'En dan alleen onder de hoede van de VN, met als doel om de meest kwetsbare vluchtelingen in de EU op te nemen. Maar uiteindelijk ligt daar niet de oplossing, die ligt daar waar het conflict is. Alleen een politieke oplossing voor Syrië voorkomt dat meer mensen op de vlucht slaan.

Laten we daar aan werken, in plaats van meer bommen op dit kruitvat te gooien.' •

13 september 2015. Sharon Gesthuizen (midden) in Amsterdam bij de demonstratie voor een ruimhartiger vluchtelingenbeleid.

tekst Jola van Dijk

AFSPRAKEN & CIJFERS

Dit is wat de EU en Turkije hebben afgesproken in de Turkije-deal.

- Vluchtelingen die na 20 maart in Griekenland aankomen worden op kosten van de EU teruggestuurd naar Turkije als zij geen asiel aanvragen in Griekenland. Mensen die wel een asielaanvraag ingediend hebben worden teruggestuurd als deze 'niet-ontvankelijk' wordt verklaard.
- Voor iedere Syriër die door Turkije wordt teruggenomen uit Griekenland neemt de EU vervolgens één Syriër op vanuit Turkije; tot een maximum van 72.000 personen. Bovenop die 72.000 Syriërs kunnen

EU-landen vrijwillig meer mensen opnemen als de Turkije-deal daadwerkelijk ertoe leidt dat minder vluchtelingen de oversteek naar Griekenland wagen.

- In ruil hiervoor zal de EU in juni, in plaats van pas in oktober, beoordelen of Turkse burgers voortaan zonder visum naar de EU mogen reizen; en de voorbereiding van mogelijk EU-lidmaatschap van Turkije wordt versneld.
- De vorig jaar al toegezegde 3 miljard aan Europese steun voor vluchtelingenopvang wordt sneller uitgekeerd en Turkije zal nog eens 3 miljard krijgen als blijkt dat het geld volledig en naar behoren is besteed.

Is dit ook wat er gebeurt sinds 20 maart? De cijfers over de eerste maand.

- De Europese Unie heeft 103 Syriërs opgenomen vanuit Turkije.
- Er is geen enkele Syriër vanuit Griekenland teruggestuurd naar Turkije.
- Wel zijn er 325 mensen die niet uit Syrië kwamen teruggestuurd.
- In diezelfde periode kwamen er 7.708 vluchtelingen aan in Griekenland.

NEE IS NEE!

Nederland heeft op 6 april duidelijk tegen het associatieverdrag tussen de EU en Oekraïne gestemd. Dat duidelijke nee blijkt de regering nu opvallend ruim op te vatten.

HOE DUIDELIJK WOU je het hebben? Op 6 april stemde 61,1 procent van de kiezers tegen het associatieverdrag tussen de EU en Oekraïne. In slechts 21 van de 390 gemeenten in Nederland was er een meerderheid vóór. ‘Deze mooie uitslag is voor een belangrijk deel te danken aan onze duizenden SP-activisten die de afgelopen weken campagne hebben gevoerd. Samen hebben we mensen ervan weten te overtuigen dat een nee-stem beter is voor Nederland én Oekraïne’, zei Emile Roemer daags na het referendum. Daags na het referendum. Dat maakt voor sommige partijen kennelijk een wereld van verschil ten opzichte van de dag ervoor. ‘De PvdA zei op 5 april dat ze de uitslag van het referendum zou volgen’, zegt SP-Tweede Kamerlid Harry van Bommel: ‘En op 7 april – een dag ná het referendum – zeggen de sociaal-democraten ineens dat Rutte “ruimte moet krijgen om te onderhandelen”. Dat betekent dus: de uitslag níet volgen.’ De SP’er diende in de Tweede Kamer een motie in die behelsde dat de regering de steun aan het verdrag zo snel mogelijk moet intrekken. Maar die motie kreeg net geen meerderheid: VVD en PvdA stemden tegen (op PvdA’er Monasch na), evenals twee eenmansfracties. Nu kun je je afvragen wat die “ruimte om te onderhandelen” betekent. Hoeveel ruimte?

En onderhandelen waarover? De uitslag kan immers maar op één manier opgevat worden: nee tegen het associatieverdrag met Oekraïne. En niet een beetje nee; gewoon nee.

Gezichtsverlies

Tijdens het Kamerdebat op 14 april liet premier Rutte horen dat bij hem de definitie van het woord ‘nee’ nogal rekbaar is. Hij verwoordde het zo: “Er is een kans om met dat nee wel iets te doen en daarom zeg ik heel zorgvuldig niet ‘een nee is niet in het Nederlandse belang’, maar ‘een nee op dit moment is niet in het Nederlandse belang’.” Met deze cryptische puzzelredenering motiveerde hij zijn wens tot het vooruitschuiven van het besluit om het associatieverdrag tussen de EU en Oekraïne namens Nederland niet te ratificeren. Harry van Bommel: ‘Het is schandalig. Rutte wil wachten tot na 23 juni, de dag waarop Groot-Brittannië zijn referendum houdt over bij de EU blijven of niet. Die datum is nog ver weg. Je weet niet wat tegen die tijd de situatie is. Stel dat de Britten voor uittreding kiezen. Dan voer je weer een heel andere discussie. De kiezer heeft op 6 april niet gezegd: wacht tot na het Britse referendum en ga dan kijken of er aanpassingen nodig

zijn. Nogmaals: de kiezer heeft duidelijk nee gezegd.’ Van Bommel vermoedt bovendien dat Rutte gezichtsverlies in Brussel wil voorkomen, omdat Nederland momenteel het EU-voorzitterschap heeft. Dat zou kunnen stroken met de wederom nogal wazige opmerking van Rutte tijdens het debat dat hij “ongemak in Brussel” had bespeurd; ongemak “omdat men bezorgd is over de effecten van de discussie op het Britse referendum”. En met ‘men’ bedoelde de premier “mensen in hoofdsteden en in de Europese Commissie”.

Laatstgenoemden laten premier Rutte, de VVD en de PvdA dus prevaleren boven de wil van de Nederlandse kiezers. ‘Verraad’ noemt Harry van Bommel het. Maar dat verraad kan nare gevolgen hebben. Volgend jaar zijn er immers Tweede Kamerverkiezingen. Er lijkt derhalve voor genoemde partijen maar één manier te zijn om uit de – overigens zelf gekozen – wurggreep te komen van genoemde mensen in hoofdsteden en in de Europese Commissie: accepteren dat nee geen andere betekenis heeft dan nee. ●

tekst Rob Janssen
foto Daniël de Wit

ZONDER DELTAPLAN GAAN ARMEN KOPJE ONDER

Sadet Karabulut zet haar strijd tegen de oprukkende armoede en voor meer echte banen onverdroten voort. Zij stelt voor de honderd miljoen euro die minister Lodewijk Asscher uittrekt voor onder meer scholing en training van ouderen om te zetten in vaste banen en bereidt daarnaast een deltaplan voor armoedebestrijding voor.

ERE WIE ERE TOEKOMT. SP-Tweede Kamerlid Sadet Karabulut is blij met de gedeeltelijke afschaffing van het jeugdloon, een overwinning van de vakbondsjongeren van Young & United. 'Ik feliciteer Young & United met dit fantastische resultaat. Er is alle reden om feest te vieren. Ik zit nu bijna tien jaar in de Tweede Kamer en al die tijd heeft de SP zich verzet tegen het jeugdloon. Dankzij de hardnekkige acties van Young & United kan nu een mooie eerste stap worden gezet.' Partijvoorzitter Ron Meyer was daar als FNV-bestuurder nauw bij betrokken. Tijdens het verkiezingscongres zei hij nog dat actievoeren en parlementaire inzet voor de goede zaak hand in hand moeten gaan. Sadet: 'Dit is inderdaad een prachtig voorbeeld van hoe je door op verschillende fronten actief te zijn én door samenwerking met maatschappelijke organisaties successen kunt boeken, maar we zijn er nog niet. De afschaffing van het jeugdloon wordt gefaseerd ingevoerd en geldt in 2019 voor iedereen vanaf 21 jaar. Ik ben pas echt tevreden als ook 18-jarigen het minimumloon ontvangen. Iemand van 18 is volwassen en heeft dus ook recht op een volwassen beloning. Intussen worden de jeugdlonen wel verhoogd, dat is alvast iets.'

Drastische maatregelen

Sadet hoopt en verwacht dat de SP ook in de zorg samen op blijft trekken met actievoerders, zoals dat al gebeurt met schoonmakers, studenten en docenten. Door de toenemende armoede en schuldproblemen zijn steeds meer mensen niet in staat hun eigen risico te betalen. Dat is een van de redenen waarom Karabulut drastische maatregelen wil nemen. Daartoe is volgens haar een deltaplan noodzakelijk. 'Ik wil eerst

de armoede zichtbaar maken. Dat doen wij door gesprekken te voeren en de armen een gezicht te geven. Ik ga de wijken in, op zoek naar de verhalen achter de armoede. Hoe kom je in zo'n situatie terecht en wat betekent het in de praktijk? Steeds meer inwoners van ons land worstelen met armoede en zware schulden en dat komt heus niet alleen door de crisis, daarin speelt het kabinetsbeleid ook een toonaangevende rol. Inderdaad, het hoge eigen risico, maar ook de alsmaar stijgende huren, de kostendelersnorm, het AOW-gat, de categoriale bijstand, de alleenstaande-ouderenkorting, dat zijn stuk voor stuk maatregelen die een groeiende groep in de ellende storten.' Denkend aan voorstellen om de problematiek te lijf te gaan, noemt zij verhoging van het sociaal minimum, een dikke streep door

de mantelzorgboete en een sterke verbetering van de schuldhulpverlening. Ook een versoepeling van bepaalde regels kan de druk enigszins verlichten. Een voorbeeld: 'Bijstandsmoeders mogen er wat bij verdienen, maar slechts in beperkte mate. Wat mij betreft trekken we de grens op, zodat ze niet op het sociaal minimum blijven hangen en werken lonend wordt.'

Medestanders

Zonder een deltaplan zoals dat haar voor ogen staat, zullen mensen met te beperkte financiële middelen kopje ondergaan. Sadet: 'Als wij niet ingrijpen, zullen de maatschappelijke gevolgen dramatisch zijn. Er mag niet te veel tijd overheen gaan. Zelfs onder werkenden lopen de schulden zo hoog op dat ze te arm zijn om rond te komen. De

zorgverzekering, de huur, gas, licht en water, het wordt steeds lastiger om alle basisuitgaven te betalen.'

Nog dit jaar wil zij de SP-plannen in een vorm gieten en presenteren. Uiteraard gaat zij in Den Haag op zoek naar medestanders om zo een zo breed mogelijk draagvlak te creëren. 'Ik weet zeker dat ik steun zal vinden bij andere fracties. Ik mag toch aannemen dat de SP niet de enige partij is die zich zorgen maakt. De echte druk zal evenwel van onderop, vanuit de samenleving moeten komen.'

Armoede leidt, benadrukt Sadet, tot sociale onrust en uitbuiting. 'Werkgelegenheid en een eerlijke verdeling van de welvaart zijn

belangrijker dan ooit nu het kapitalisme zich in een heel agressief stadium bevindt. Je hebt natuurlijk de Panama Papers, maar vergeet niet dat ook Nederland een belastingparadijs is waarin multinationals belastingen ontduiken en afspraken met de belastingdienst maken.'

Schrale oogst

Alles houdt verband met elkaar. Twee jaar geleden bracht minister Asscher zijn sector- of banenplannen in stelling: 600 miljoen euro, geld dat is bedoeld voor om- en bijscholing en leerplekken om daarmee bedreigde werkgelegenheid te redden of nieuwe arbeidsplaatsen te scheppen. Niet alleen de oppositie (SP, CDA, D66), ook de

zijn gekomen, maar daarvan zijn er 17.000 leerwerkplekken voor mbo'ers, al met al dus een schrale oogst. Karabulut stelt voor, nu Asscher zijn doelen niet haalt, om te investeren in vaste banen met minimaal een jaarcontract. Haar gedachten gaan daarbij uit naar werk in de publieke sector (musea, scholen, bibliotheken), naar 'klussen die van waarde zijn voor de samenleving'.

Weg met werken zonder loon

Verder ziet zij heil in het terugdraaien van de versnelde verhoging van de AOW-leeftijd of de mogelijkheid om eerder te stoppen met werk, bijvoorbeeld rond de 63 jaar, om vervolgens vrijkomende werkplekken te laten overnemen door jongeren.

'Verkeerde maatregelen storten steeds meer mensen in de ellende'

VVD is van mening dat Asscher hiermee de plank mislaat. Desondanks wil de bewindsman, die van de 600 miljoen nog een kwart niet heeft uitgegeven, ermee doorgaan in plaats van te streven naar een effectievere invulling.

Sadet hierover: 'Die banenplannen hebben nauwelijks banen opgeleverd. Asscher had die middelen veel beter kunnen stoppen in echte banen. Ons land telt 600.000 werklozen, al zijn dat er eigenlijk anderhalf miljoen meer als je degenen meetelt die zo zijn ontmoedigd dat ze zich niet eens meer melden en lijken te berusten in hun lot. Plus degenen die een kleine baan hebben en meer willen werken.'

Minister Asscher constateerde dat er dankzij zijn injectie 19.000 nieuwe banen bij

Werken met behoud van uitkering als het gaat om wat daarvoor betaalde banen waren, werken door afgestudeerden op stageplekken, er kan niet snel genoeg een einde aan worden gemaakt. Sadet: 'Weg met schijnconstructies en weg met werken zonder loon. Iedereen heeft recht op een fatsoenlijke beloning, wat zeg ik... stop een deel van de winst in hogere salarissen in plaats van alleen maar de aandeelhouders tevreden te stellen of geld weg te sluisen naar het buitenland. Dat zou pas goed zijn voor onze economie.' •

tekst Robin Bruinsma
foto's Nynke Vissia

SHELL EN NAM OPNIEUW IN OPSPRAAK IN GRONINGEN

ONGEKROONDE KEIZERS

Pleur maar in de Eems

De NAM is vooral bekend vanwege de aardgaswinning in Groningen, maar houdt zich ook bezig met de opsporing en winning van aardolie. Het bedrijf is in 1947 opgericht na de ontdekking van een olieveld bij het Drentse Schoonebeek. Bij de hedendaagse winning van die olie komt veel afvalwater vrij, door de NAM 'productiewater' genoemd. Dat water is erg zout en daarbovenop nog eens vervuild met chemicaliën die nodig zijn voor de olie-winning.

Waar laat je dat water? Begin april werd bekend dat de NAM onderzoekt of het mogelijk is het tot op zekere hoogte te zuiveren en dan in de rivier de Eems te laten lopen. Een slechte zaak, volgens bewoners en natuurbeschermers in de regio. Als er iets misgaat, kan de Eems en daardoor vervolgens ook de Waddenzee ernstig verontreinigd raken. 'Het onderzoek wordt nota bene verricht door het belanghebbende bedrijf zelf. Zulk onderzoek, naar de veiligheid van het plan, moet altijd onafhankelijk en publiek zijn', stelt Sandra Beckerman, fractievoorzitter van de SP in de provincie Groningen. Met een twintigtal medestanders kwam zij onmiddellijk in actie. Ze verklaarden de rivier tot publiek bezit, om te benadrukken dat olie- en gasbedrijven geen zeggenschap horen te hebben over de Groningse natuur. Met een strandfeestje namen ze afscheid van de NAM (foto). Beckerman: 'Het is ongelofelijk en onbestaanbaar dat de NAM zelfs maar overweegt om afvalwater te gaan lozen in de Eems. Terwijl ze al zoveel schade aanbrengen, willen Shell en ExxonMobil nu ook onze rivieren gaan vervuilen. Wij pikken dit niet. Groningen is niet van het grootkapitaal om leeg te pompen en te vervuilen. Groningen is van ons allemaal.'

Nederlandse Aardolie Maatschappij: de naam klinkt als een staatsbedrijf, maar niets is minder waar. De NAM is eigendom van ExxonMobil en Shell. Machtige multinationals, die zich gedragen als ongekroonde keizers. Twee recente voorbeelden.

Chantage

Tot 1986 kwamen er in Noord-Nederland geen aardbevingen voor. Dat is tegenwoordig wel anders, weten bewoners van het Groningse gaswinningsgebied. Hun huizen schokken en scheuren. Al jaren voeren de getroffen van gasbevingen een taaie strijd

voor erkenning en compensatie. Met resultaat: sinds de zware beving bij Huizinge in 2012 wordt de gaswinning jaarlijks teruggebracht, op last van de overheid. Ook wordt er geld uitgetrokken voor schadeherstel en versterking van huizen en gebouwen, ook de NAM zal daar een bijdrage aan moeten leveren.

In april heeft de NAM echter de winningsplannen voor de komende jaren aan de minister voorgelegd: de gaswinning kan de komende jaren wel weer omhoog en er hoeven slechts honderd huizen verstevigd te worden. Een klap in het gezicht van de Groningers, met een kracht die voelbaar is op de schaal van Richter.

De verontwaardiging laait hoog op, maar alsof het nog niet erg genoeg is, blijkt Shell een lobbybrief te hebben gestuurd aan de Tweede Kamer waarin gedreigd wordt dat als er niet meer aardgas wordt gewonnen, er te weinig geld zal zijn voor schadeherstel en versterking van de huizen. Via een ingewikkelde constructie vloeit immers een deel van de aardgasbaten naar de overheid. De strijd is nog lang niet gestreden, stelt de Groninger Bodem Beweging, die NAM en Shell verwijt zich te gedragen als ongekroonde keizers. Ook SP-gedeputeerde Eelco Eikenaar is woedend. 'Chantage', zegt hij en veegt de vloer aan met de brief: 'Ze hadden in 2014 een omzet van 421 miljard euro en een winst van 14,7 miljard euro. De brief getuigt van een complete minachting voor wat er in Groningen speelt.' ●

tekst Daniël de Jongh
foto Sandra Beckerman

> 'NATIONAAL PENSIOENFONDS'

Volgens nieuwsberichten is ons pensioenstelsel ten dode opgeschreven. Volgens SP-Tweede Kamerlid Paul Ulenbelt hebben neoliberalen zelf problemen gecreëerd om het collectieve en solidaire stelsel onderuit te halen: 'Eén nationaal pensioenfonds voor iedereen is geen utopie.'

'Op een na beste pensioenstelsel'

Uit onderzoek blijkt keer op keer dat Nederland het op een na beste pensioenstelsel ter wereld heeft. Ulenbelt: 'Maar volgens de nieuwsberichten is het pensioenstelsel in crisis. Misschien wel ten dode opgeschreven. Zeventig procent van de jongeren denkt dat de pensioenpot leeg is als zij met pensioen gaan. Veel fondsen compenseren al jaren niet meer voor prijsstijgingen, of hebben gekort op de pensioenen. Steeds vaker worden dekingsgraden, de verhouding tussen bezittingen en betalingsverplichtingen van pensioenfondsen, op of onder de kritieke grens van 90 procent gepubliceerd.'

'Ze moeten zich arm rekenen'

Volgens Ulenbelt komen die lage dekingsgraden doordat pensioenfondsen zich arm moeten rekenen. 'De pensioenpotten hebben nog nooit zo vol gezeten, paniek over pensioenen is totaal onnodig! Het probleem is dat pensioenfondsen met een vastgestelde 1 procent rente per jaar moeten rekenen, terwijl ze in werkelijkheid rond de 6 procent rendement op hun vermogen weten te halen. Alleen al van het

foto: Samder van Oorspronk

Paul Ulenbelt: 'De pensioenpotten hebben nog nooit zo vol gezeten, paniek over pensioenen is totaal onnodig.'

rendement op dat vermogen zijn de toekomstige pensioenen te betalen.'

'Jong en oud in zelfde stelsel'

De kritiek van veel neoliberalen is dat jongeren nu te veel voor hun pensioen betalen en dat hun geld terecht komt bij ouderen. Ulenbelt: 'Maar zo lang jong en oud in hetzelfde stelsel zitten, is er niks aan

de hand. Gemeten over hun hele werkende leven betalen ze dan allemaal hetzelfde. Dat wordt anders wanneer mensen halverwege uit het stelsel stappen, door bijvoorbeeld zelfstandige te worden. Een van de oplossingen die hiervoor op tafel liggen, is iedereen evenveel premie te laten betalen, maar jongeren meer pensioenopbouw te geven en ouderen minder.'

'Geen utopie'

Ulenbelt heeft een veel simpelere oplossing. 'Een pensioenfonds dat langs nationale lijnen opereert, waarin iedere werkende wordt opgenomen ongeacht het soort contract en dat het risico eerlijk verdeelt over de generaties. Dat is geen utopie. In landen als Canada, Finland, Noorwegen en Denemarken bestaan al zulke fondsen. De Sociaal-Economische Raad (SER) heeft de voordelen van een nationale pensioenregeling onderschreven.'

'Zonder politieke inmenging'

Het enige bezwaar dat de SER ziet, is dat het voor de politiek makkelijker zou worden om het geld te gebruiken. Ulenbelt: 'De huidige problemen zijn juist het gevolg van kortzichtige politiek. Laat het Nationaal Pensioenfonds bestuurd worden door werkgevers, werknemers en gepensioneerden. Geef hen de verantwoordelijkheid voor de pensioenopbouw, zonder politieke inmenging. En zonder last van kunstmatig lage rentes.'

foto: Suzanne van de Kerk

COLUMN

Dennis de Jong
SP-fractievoorzitter
Europees Parlement

'BRUSSEL' HEEFT NOG VEEL GEHEIMEN

Als je de websites van de Europese instellingen bekijkt, lijkt het alsof je als burger of maatschappelijke organisatie van harte welkom bent. De EU is er voor jou! Er is zelfs een speciale site met de naam Your Europe, met allerlei informatie over je rechten als burger in de EU. Maar zoek je gerichte informatie, dan blijken de zoekfuncties van diezelfde sites onbruikbaar. Via Google krijg je meer relevante informatie.

Wil je de gebouwen van de Europese instellingen bezoeken, dan is het welkom nog selectiever. Zonder afspraak kom je er niet in. Nu

is het zeker na de aanslagen in Brussel begrijpelijk dat je een ingangscntrole hebt. Maar burgers kunnen niet zomaar een afspraak maken met een ambtenaar van bijvoorbeeld de Europese Commissie. Dikke kans dat die je naar de website verwijst. Eigenlijk moet je daarvoor een lobbyist inhuren. Die 'kennen de weg in Brussel'. Zo wordt de drempel hoger en hoger, want welke gewone burger of kleine maatschappelijke organisatie kan professionele lobbyisten betalen?

Nog erger wordt het als je 'gevoelige' informatie wilt hebben. De zoektocht naar dit soort informatie is vaak een nachtmerrie. Je moet meestal het documentnummer kennen en als je het document al krijgt, is een groot deel van de tekst zwartgelakt.

Kortom, hoe dichter je bij belangrijke informatie komt, hoe ontoegankelijker Brussel is. De Brusselse pr-machine mag ons dan misschien doen geloven dat de EU een transparante club is, maar dat is enkel façade. Transparantie betekent dat je de burger inzicht geeft in hoe het echt werkt: de rol die lobbyisten spelen bij wetgeving bijvoorbeeld. Of hoe de onderhandelingen over handelsverdragen lopen. Daar schort het nu nog aan en daar blijven we als SP aan trekken.

LINKSVOOR **'SCHIED NOU EENS OP!'**

Gemeenteraadslid Esther Schut (43) uit Meppel heeft zo'n volle agenda dat ze soms bewust tijd voor zichzelf moet inplannen. "Terwijl ik eigenlijk helemaal geen verenigingsmens ben. Ik ben meer het type dat een boek leest of film kijkt om te ontspannen, dan iemand die bij een club gaat. Dus er is wel veel veranderd, ja. Maar het is het waard."

› **Wanneer werd je lid van de SP?**

'In 2010. Als een soort steunbetuiging aan de partij waar ik op stemde. Zelf had ik geen politieke ambities. Maar ja, dan ga je eens kijken en ik vond het allemaal hartstikke leuk. Het is ook een gezellige afdeling. We gaan veel de straat op. Met een serieuze boodschap, maar ook met veel plezier.'

› **En nu ben je gemeenteraadslid.**

'Ja, het was best spannend toen ik gevraagd werd me verkiesbaar te stellen. Ik had me nooit zo beziggehouden met gemeenteraadswerk, kende het wereldje niet. Mijn eerste reactie was dan ook: kan ik dan nog wel terug, als het niks blijkt te zijn? Maar ik heb me goed voorbereid en ben er serieus voor gegaan.'

› **Is het echt een andere wereld?**

'Ja. Ik verbaas me weleens dat alles zo lang duurt. Lang vergaderen, ambtenarenjargon, veel wollig taalgebruik. Je krijgt nooit gewoon ja of nee te horen. Dan denk ik weleens: schiet nou eens op, huppatee! Maar

ik heb er tegelijkertijd ook wel meer begrip voor gekregen dat alles niet altijd snel kan. Het is het waard, zeker op de momenten dat je wel het verschil voor mensen kunt maken.'

› **Wat doe je in het dagelijks leven?**

'Ik werk in de kinderopvang. Al 18 jaar. Ik werk gedeeltelijk op kantoor en gedeeltelijk op de groep, daardoor kan ik mezelf voortdurend blijven ontwikkelen. Ik heb bijvoorbeeld steeds meer coördinerende taken gekregen. Nieuwe uitdagingen aangaan, dat ligt me. Van 'we doen het nou eenmaal altijd zo' word ik kriegelig.'

› **Wat haalt de kapitalist in jou naar boven?**

'Ik heb een robotstofzuiger! Dat was wel een hele uitgave. Maar ik ben vaak weg, heb twee katten en houd van een net huis. Ideaal dus.' ●

ANNE-MARIE LEEST OVER TTIP

WIE Anne-Marie Mineur (1967) is namens de SP lid van het Europees Parlement

LEEST TTIP: De waarheid over het Trans-Atlantisch Handels- en Investeringsverdrag – een nuchtere analyse van beloftes en kritieken. Ferdi de Ville en Gabriel Siles-Brügge, uitg. Academia Press

› Wat heb je gelezen?

‘Een leerzaam en helder geschreven boek over het handelsverdrag tussen de EU en de Verenigde Staten, TTIP. Het is een complex én controversieel onderwerp, maar de schrijvers slagen erin om heel nuchter naar de argumenten te kijken. Voor- en tegenargumenten die je in de media ziet terugkomen, analyseren zij rustig.’

› Welk argument bijvoorbeeld?

‘Het meest gebruikte argument voor TTIP is dat het goed zou zijn voor de handel. De voorstanders ondersteunen dat met onderzoeksresultaten. Nu zijn de schrijvers geen economen – de een is docent politieke wetenschappen en de ander is professor Europese Studies – maar ze tonen duidelijk hoe de modellen die daarvoor gebruikt zijn precies opleveren wat je erin stopt: als je ervan uitgaat dat minder regels meer handel opleveren, en je zegt dat TTIP voor minder regels zorgt, dan heb je je “bewijs” klaar.’

› Zijn de schrijvers vooral kritisch op argumenten van voorstanders?

‘De ondertitel “De Waarheid” maken ze in zoverre waar dat ze hun analyse loslaten op voor- en tegenargumenten. En hoewel ze ook wat al te kort door de bocht vliegende argumenten van tegenstanders aanpakken, komen ze toch tot de conclusie dat TTIP niet

‘DE WAARHEID LIGT NIET IN HET MIDDEN’

zo’n goed idee is. De waarheid ligt niet in het midden in dit geval.’

› Welk tegenargument is bijvoorbeeld te kort door de bocht?

‘Zij noemen zelf het chloorkippen-voorbeeld. Dat heeft een rol gespeeld in het debat. En inderdaad: er staat niet in de tekst dat kippenvlees gewassen in chloorwater op de Europese markt verkocht mag worden. Maar de schrijvers moeten wel toegeven dat de aard van het handelsverdrag het indirect wel mogelijk maakt. Er wordt immers gestreefd naar het accepteren van elkaars normen. Dus als je voldoet aan Amerikaanse voedselveiligheids- en dierenwelzijnsnormen, dan mag je je producten ook verkopen in Europa. Niet voor niets zie je boeren en veehouders nu in opstand komen; zij worden straks weggeconcurrereerd door producten die niet aan onze hogere eisen hoeven te voldoen.’

› Voor wie is dit boek?

‘Voor iedereen die zich verder wil verdiepen in TTIP. Het is door academici geschreven

en ze gebruiken regelmatig technische termen uit de wereld van het handelsbeleid. Het leest dus niet per se lekker weg. Maar het blijft een leesbaar boek. Zeer aan te raden, onder andere omdat het de discussie over TTIP ook in een langere geschiedenis van handelsverdragen zet. Heel leerzaam.’

› Hoe staat het met het verzet tegen TTIP?

‘Goed. De SP krijgt steeds meer mensen en organisaties aan haar zijde. De aandacht voor TTIP maakt dat de onderhandelingen erover al lang niet meer vrijblijvend zijn. Maar waarschijnlijk krijgen we eerst te maken met de Canadese variant, CETA. Die is al uitonderhandeld en moet nog aan de lidstaten voorgelegd worden.’

› Er is toch een referendum over CETA en TTIP in de maak?

‘Inderdaad. Onder andere Milieudefensie, Foodwatch en het Transnational Institute zijn een petitie gestart. De eis: er moet een referendum komen over het verdrag dat als eerste aan ons parlement wordt voorgelegd. Nu al hebben meer dan 125.000 mensen ondertekend. Goed nieuws is dat het Waalse parlement in België heeft besloten CETA niet te ondertekenen. En het laatste nieuws is dat Greenpeace geheime documenten heeft weten te bemachtigen, waaruit blijkt dat onze waarschuwingen over TTIP klopten. Onder andere ons systeem voor voedselveiligheid staat onder druk in de onderhandelingen. Het verschil tussen de sus-sende woorden van de Europese Commissie en de Nederlandse minister enerzijds en de waarheid anderzijds is te groot. De druk in Europa op TTIP neem nu erg toe. Nog even doorzetten dus!’ ●

tekst Diederik Olders

 [Onderteken de petitie op ttip-referendum.nl](http://ttip-referendum.nl)

of stuur een brief naar
Redactie Tribune
Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort

HANNIE VAN LEEUWEN (1)

Met verbazing heb ik in de Tribune van april het gesprek met Hannie van Leeuwen gelezen. Zij betaalt volgens haar niets voor thuiszorg. Dat klopt vast niet, we betalen volgens inkomen immers. Of heeft Hannie van Leeuwen een voorrechtspositie? Ik krijg echt wel iedere 4 weken een nota van de CAK. En ik heb niet het vorstelijke inkomen van Hannie van Leeuwen. Ze heeft waarschijnlijk een goed pensioen opgebouwd, daar zorgen de politici wel voor. Dus ik snap hier niets van!

Reina Bolt

HANNIE VAN LEEUWEN (2)

Hier een reactie op het interview met Hannie van Leeuwen in de vorige Tribune. Waarom dit interview geplaatst is, is voor mij een raadsel? De moeder van het CDA is het eens met de SP, daar mogen we dan erg blij om zijn. De problemen met de zorgverzekeraars waren al te voorzien bij de stelselwijziging in 2006, vandaar dat we er tegen waren. Mevrouw van Leeuwen had dat ook kunnen weten, met al haar ervaring, toen zij er vóór stemde. Ze had toch kunnen weten dat de verzekeraars en vette baantjesjagers de pot gingen verdelen en het systeem zouden uitkleden voor meer winst en inkomen. Maar het gevolg van haar ja kun je met een interview niet weg poetsen. Wel ben ik blij dat zij op hoge leeftijd de problemen nu goed doorziet. Dus, mevrouw van Leeuwen, ik heb een advies voor u. Let u op uw eigen CDA, dan let ik een beetje op mijn eigen SP.

Theo Kick, Lelystad

INDRUKWEKKEND

In Gouda hebben we zeer actief campagne gevoerd voor het referendum. We zouden ook een debatavond organiseren in samenwerking met D66 Gouda, echter deze partij kon geen prominent lid leveren om de degens te kruisen met Dennis de Jong. Hierdoor moest op het laatste moment de debatavond afgeblazen worden. SP Gouda heeft toen halsoverkop een buurtactie georganiseerd om toch de Gouwenaren te kunnen bereiken over het referendum. We gingen van deur tot deur om mensen te stimuleren om op 6 april hun stem te laten horen. Het was heel indrukwekkend, dat we dat door samen de schouders eronder te zetten zo snel voor elkaar wisten te krijgen.

Rolf Bruijn, Gouda

DOORLOPENDE MACTHIGING BON OM LID TE WORDEN

naam : Socialistische Partij (SP)
adres : Snouckaertlaan 70
postcode : 3811 MB woonplaats: Amersfoort
land : Nederland incassant ID: NL86ZZZ403462460000
kenmerk machtiging (in te vullen door SP):
reden betaling : betaling contributie

Door ondertekening van dit formulier geeft u toestemming aan de SP om doorlopende incasso-opdrachten te sturen naar uw bank om een bedrag van uw rekening af te schrijven wegens contributie en aan uw bank om doorlopend een bedrag van uw rekening af te schrijven overeenkomstig de opdracht van de SP. Als u het niet eens bent met deze afschrijving kunt u deze laten terugboeken. Neem hiervoor binnen 8 weken na afschrijving contact op met uw bank. Vraag uw bank naar de voorwaarden.

Ja, ik word lid van de SP: ik ontvang een welkomsgeschenk en bovendien krijg ik elke maand het nieuws- en opinieblad De Tribune in de bus. Ik kies voor de volgende kwartaalbijdrage:

€ 5,00 (minimum) € 7,50 € 10,00 € 12,50 € 15,00 anders: € _____

naam : _____
roepnaam : _____ voorletters: _____ m/v _____
adres + huisnr : _____
postcode : _____ woonplaats: _____
land : _____ geboortedatum: _____
email : _____
telefoon : _____ mobiel: _____
IBAN (rekeningnr.) : _____ bank identificatie (BIC)*: _____
plaats en datum : _____ * geen verplicht veld bij Nederlands IBAN (rekeningnr)
handtekening : _____

Ik wil ook graag lid worden van ROOD (jong in de SP, tot 28 jaar) en sta één van mijn kwartaalbijdragen aan ROOD.

Tribune mei 2016

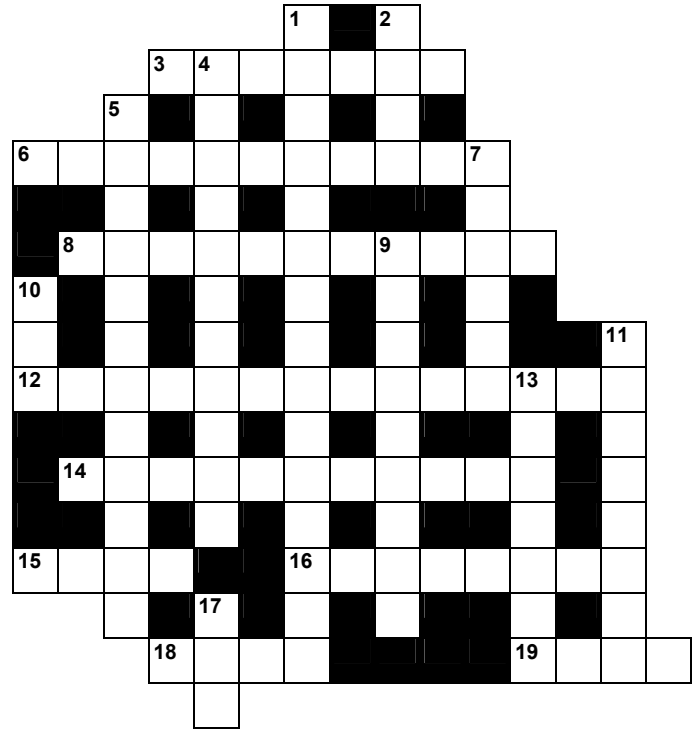
CRYPTOGRAM

Horizontaal

3 Je Engelse afspraakjes bijwerken. (7) - 6 Principe-overeenkomst met een prostituee? (11) - 8 Dé manier om de lijn intact te houden. (11)
 12 Fido laat dat been niet snel los. (14) - 14 Testuitzending van de ziekenomroep? (11) - 15 Insekt op je bagagedrager! (4)
 16 Geboorteplaats van marktkooplieden? (8) - 18 Wordt op het bord willoos geschoven. (4) - 19 Er zit een steen in de halmen. (4)

Verticaal

1 Zijn zó op te eten. Dat snapt zelfs een hond. (8,7) - 2 Wederom luistert de keizer. (4) - 4 Zijn dit koeien die koeioneren, en donderpadden die donderjagen? (11) - 5 Vrijaf? Tijd voor een tripje. (12) - 7 Autohandelaar verdient illegaal wat bij. (6) - 9 Het is (geen) feest tussen de lakens! Nu ja, voor de insekten dan. (9) - 10 Woonboot voor alle dieren? (3)
 11 Onweer geeft niets dan problemen. (8) - 13 Er wordt geen koffie bewaard in het openbaar vervoer. (7) - 17 Was een vredelievend ruimtestation. (3)

Henry en Lucas © FLW 2016

NUMMERPLAATJE

739	X56	322	2000	1776	2016	//
€	\$	09/11	Aug 2nd	July 4th	1788/1789	48
50	52	64	1/10th	-3F	1899	1898
B-52	B-52s	4K	1773	2K	2048	000652
HMX-1	XXL	DX12	XVI	56 B.C.	28 Ni	VIII
XII	2nd	@	...-	o_o	47%	v.99
1968	1941-1945	\$20	535	22&24	14-18	2016

De puzzel bevat een aantal 'cellen' in een tabel, en een aantal omschrijvingen die naar getallen (ook jaartallen, tel. nummers etc.) verwijzen. Slechts een deel van alle vakjes is nodig om de puzzel op te lossen: maak de cellen van de correcte getallen zwart, en uiteindelijk zal een symbool verschijnen. Dit symbool vormt de oplossing. Omschrijvingen zijn veelal opzettelijk beperkt, en het zwartmaken van de verkeerde cellen zal het nóg lastiger maken. Veel plezier! Deze keer zijn alle getallen verbonden aan Amerikaanse politiek.

Stratofortress
 In Alle Staten
 Zo zijn het wel genoeg jaartjes,
 Mrs/Mr President!
 Tubman verdringt Jackson;
 we hopen op meer.
 This Year of Independence
 Washington Wins
 Dat deed alleen Grover Cleveland
 Bush vs. Gore
 Exit Mitt Romney?
 Acteert de Thee?

Het Huis + 100 = het Congres
 ¡Hola! Puerto Rico
 Coinage Act - 1792
 Militia & Arms – Guns! Guns! Guns!
 Het getal van 'Skull & Bones'
 Uitgeleverd of Overgeleverd?
 Marine One

OPLOSSINGEN TRIBUNE APRIL

CRYPTOGRAM

Horizontaal

5) Imker 7) Hulplijn 9) Karakterstudie 11) Rommelmarkt 12) Dooi 13) Gifkikker 14) Emir 16) Kennisgeven 18) Eileider.

Verticaal

1) Halsstreek 2) Minpunt 3) Arts 4) Kleermakerszit 6) Kruiddamp 7) Heksenkring 8) Kromliggen 9) Kers 10) Boord 15) Vierde 17) Eten.

IMAGINAIRE WOORDENLIJST

Eervolle vermeldingen voor de beste vondsten bij de imaginaire woordenlijst

Els Lemmen uit Helmond: Ontgoogeld: Uitgezocht

Ben Pegman uit Amsterdam:

Kabelvernuwing: Het tegengestelde van bandbreedte

De winnaar van april is Els van der Markt uit Zoetermeer.

Stuur uw oplossing van een puzzel naar keuze vóór 1 juni 2016 naar de puzzelredactie van de Tribune;

Snouckaertlaan 70, 3811 MB Amersfoort of tribunepuzzel@sp.nl

Onder de inzenders van een goede oplossing wordt een gesigneerd boek verloot uit de SP-boekenstal.

THEO DE BUURTCONCIERGE

